

౫౩౦౧

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 26-వ తేది సోమవారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మాఘమాస శుద్ధ ద్విత్వీయ ౨.

No. 250
సంచిక ౨౫౦

అమృతాంజనము

1925

క్యాలండరు

1925

“మహాత్మా గాంధీ” “రాధాకృష్ణ”

3 అందమైన రంగులతో ముద్రింపబడి, ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది.

ముఖ్యముగ గమనింపుడు:—

31-1-1925 తేదివరకు ధరలయందు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

100 కి రూ 10-8-0,

ఆలస్యము ఆశాభంగమగును.

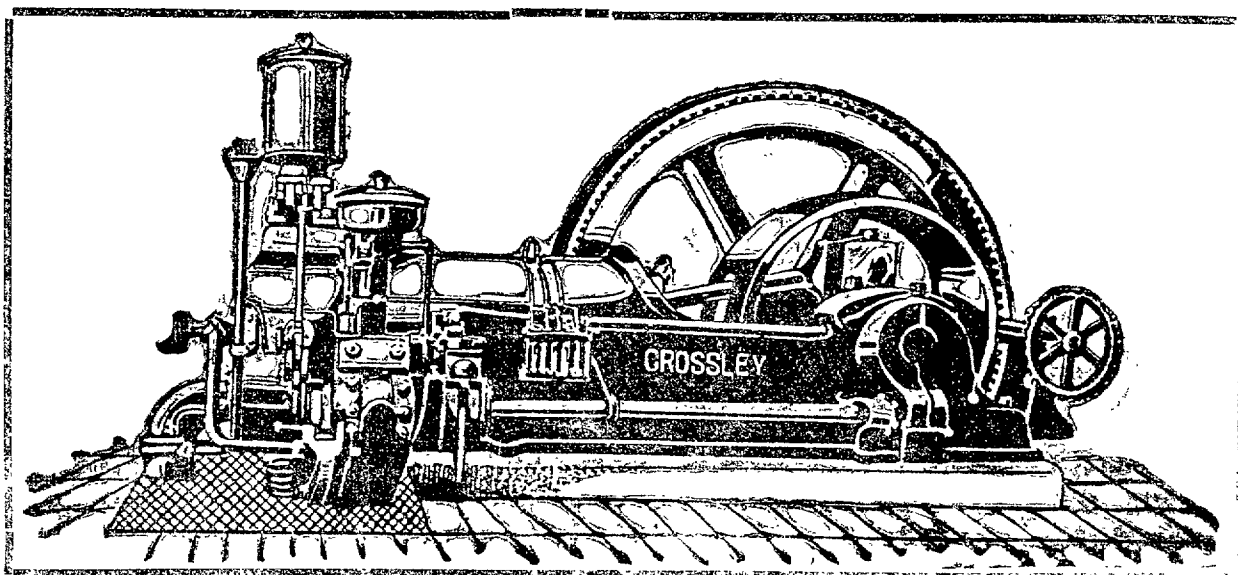
1000 కి రూ 90.

తక్షణమే మీ ఆర్డరును నాలుగవవంతు అడ్వాన్సుతో పంపుకొనవలెను.

అమృతాంజనము డిపో, నెం 7 తంబుశెట్టివిధి, మద్రాసు.

క్రాస్ సి గా సు అండ్ ఆ యి ల్ ఎం జి సు లు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
సౌకర్యము, ఇం
టర్నల్ కంబస్ట
న్ ఎంజనులు త
యారు చేయుట
యందు కృ సర
త్వముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఏ.
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలుసు
నవకారము సరి
యైన ప్రయోజనము
మూలము మొద
లగు వానినా

546

అనుభవము & క్రాస్ సి గా సు సరసములేదు. మిక్కిలి సరసమైన క్రూజాయిల్ నూనెను ఎంజనుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది.

ఎంజినీర్లు, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయుకోలేదము.

క్రాస్ సి బ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నేటి రాత్రి

ప్రధానమైన వాటి అన్నిటిలోను ఉత్తమమైనది
గొప్ప ఉత్సాహ సమయము. సూపర్ - కలార్ సెల్ యూనివర్సల్ వారిచే
తయారుచేయబడిన వాటిని మద్రాసులో ప్రదర్శించుట ఇదియే ప్రథమ పర్యాయము
ది హాంచీబాక్ ఆఫ్ నోటిడేమ్
(విక్టర్ హూగోను ఇమ్మర్టల్ క్లాసిక్)

విత్ లాన్ చాని
3091 సుప్రసిద్ధమైన దేదీప్యమైన పరిమాణము గలది
దీనిని మీరు తప్పక చూచి తీరవలెను - మద్రాసు ప్రజలందరు తప్పక ఇక్కడకి వత్తురు
నాట్య కళలము, కథా కళలము, రచనా కళలము.
మాంబురోడ్డు నందున్న
వెల్లింగ్టన్ సినిమాయండు
అత్యుత్తముగా 24-1-25 తేది శనివారమునుండి, 30-1-25 తేది శుక్రవారమువరకు
ప్రదర్శించబడును.

ఈసోమము గాంధీ వూజానిధికి చేరును

మహాత్మా గాంధీగారిచే గుజరాతీలో వ్రాయబడిన ఆరోగ్యసాధనము
(తెలుగున వ్రాయబడినది)
ఆరోగ్యముగా నుండుటకు కావలసిన హంశములన్నియు ఇందు చక్కగా విమర్శించబడియున్నది.
ప్రతి యొక్క వర్ణ ఒక కాపీ వ్రుడితీరవలెను. కొన్ని కాపీలు మాత్రమే ఉండుటచే త్వరపడుట నుంచిది.
ప్రతి 1 కి రు 0-8-0, 12 కి రు 4 8-0, 25 రు 7-13-0. ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
11-0 అక్షాలు స్థాంపులు పంపిన ఒక కాపీ రిజిస్టర్డ్ పోస్టుములముగా పంపబడును.
కావలసినవారు, మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్, 7 తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు 4 ని వ్రావయలెను.

పురమాపీపనులు పోకరపనులు చేయునట్టి వారెవరో బాగుగా విచారించి

1842
మొదట తెలిసికొనుడు.
బహుమానము నిచ్చుగొన్నెలు, పంచెపులిటాలు ఎట్టిమాదిరిలో
నైనను అర్హతచిన్న సకాలములో తృప్తికరముగా తయారుచేసి
యిచ్చెదము సీనువెండికి నవరంబంగారుకు పూచీనిచ్చెదము.
రు. 10 ఎత్తు మొదలకొని రు. 25 ఎత్తువరకు ఒకరూపాయ ఎత్తునకు 1-12-0,
చొప్పునను అంతకువైపు ఒకరూపాయ ఎత్తు 1-8-0 చొప్పున విక్రయించబడును.
(2) ఉబ్బడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామికెట్టి, కంచెనీ
నగలనర్తులు 25, చై నాబాబురోడ్డు, మద్రాసు

ఏడుదినములలో నారకురువును తామరను కుదుర్చు అత్యద్భుత బోషధము

- (1) నారకురుపుత్రెయము మొదటిరకం బుడ్డి 1 కి ధర రు 1-0-0
 - (2) తేలుమందు బుడ్డి 1 కి రు. 1-0-0
 - (3) నారకురుపుత్రె లోనికిపుచ్చుకొనుటకు 15 దినముల బోషధము ధర రు 4-0-0
 - (4) తామరత్రెయము బుడ్డి 1 కి ధర రు 1-0-0
 - (5) తామరకు లోనికి పుచ్చుకొనుటకు 8 దినముల బోషధము ధర రు 2-0-0
- అన్ని బోషధములకు ప్యాకింగు తపాలఖర్చులు వేరు.
ఉపయోగించుచున్న బోషధముతో పంపబడును.
ప్రతి కాలమునండియున్న మొండిన్యాధులు సేరులో చూచి
సహజిచ్చెరము.
ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలోనే వ్రాయవలెను
A. A. AYYANGAR, No. 1, Sunkuwar Street.
Triplicane, Madras.

పారాయణభగవదీత (వచనగ్రంథము)

(కానునైజ, 108 పేజీలు, మేలుకాగితము, కిత్రాన
తైండు. సంపుటము మధ్య గూర్చున్నది. నెల రు 1-0-0.
ఇది భగవద్గీతాశ్లోకములకు తెలుగు వచనము వీయధ్యా
యమున కాయధ్యాయము విషయలోపము లేకుండ వ్రాయ
బడినది. తెలి మిగులబ్రత ప్రయత్నము ప్రాథమధురముగ నున్నది.
ఇది యీ వైసానివారి కుటుంబమున రెండువందలయేండ్లనుండి
పరంపరగా ననుదినము పారాయణము కావింపబడుచుండిన
తాళపత్ర సంపుటమునుండి ముద్రింపబడినట్లు శ్రీ గ్రంథపీఠిక
యందు గలదు. కాని రచయిత యెవ్వరో తెలియరాదు. ఇట్టి
గ్రంథమును రచియించినవారిపేరు తెలియకుండుట కడు శోచ
నీయము. ఈగ్రంథము స్త్రీలకు నైతము సుబోధముగనుండును.
తాళపత్రముత్యకాయందలి స్థాిత్యములను ముద్రామున సంస్క
రించిన శ్రీమాన్ బుక్కపట్టణము రామానుజయ్యగారి పరి
శ్రమము పేర్కొనవలసివచ్చింది. ఇది మదరాసు బార్నికా వరదా
ముద్రియప్పకవిశిష్యుని 74 రున గల నగలనర్తులు వైసాని
కృష్ణయ్యనెట్టి అండుపన్నువారికిడ క్రయమునకు లభించును.

శ్రీ జగద్గురు మధ్వాచార్యస్వాముల వారి ఆరాధన

శ్రీమదాది మధ్వాచార్యఆనంద
తీర్థభగవత్పాదులు
ద్వైతసిద్ధాంత స్థాపనాచార్యులవారగు శ్రీమదాంధ్ర
తీర్థులవారి పూర్వారాధనమును శ్రీచేవరినెల మొదటి తేదీని
గూడలూరు (కడలూరు)లో పురుషాలెయలో శ్రీరాజగో
పాలస్వామి దేవాలయమున జరుపుదు గూడలూరుమధ్యవధ
వారు నిశ్చయించిరి. ఆరాధనను శ్రీలక్ష్మీప్రజ్ఞాపూర్ణ తీర్థ
శ్రీపాద స్వాములవారుగూడ వచ్చెదరని యొకరుప్రవాసిరి.

ఆర్థిక విచారణ సంఘము

వెంటనే విచారణ ప్రారంభించ నున్నది
అలహాబాదు, జనవరి 24:— మొన్న నియమింపబడిన
ఆర్థికవిచారణసంఘము వెంటనే విచారణ ప్రారంభించక నున్నదని
దెలియచున్నది.
ఆర్థికసంఘసభ్యుడును కార్యదర్శియైన బర్నెట్టుహారు
మం. యస్. సి. గారు నానావిధతక్కుల సభ్యులకును
న్నాడు. అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయముందు ఆర్థికవాణిజ్యశాఖ
ల పండితుడుగను గూడగలను. వీరు మూడుకాళాల పండితు
గారు. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబుస్థానికసంఘములు

అలహాబాదు, జనవరి 28—1928-24 సంవత్సరములలో
స్థానికసంఘపరిపాలనము గూర్చిన తక్కులెనిగి (రా.ప్రె.,
విద్యాశాఖామంత్రిగారి కిరీతీర్మానము దిట్లు నూచించి
పంజాబు ప్రభుత్వమువారు స్థానికసంఘము లార్థికవిష
యమున బాగుగ లేవనియు, గావుననాసంస్థలెక్కుడుబాగరూ
కతర జూపవలయుననియు, నూచించిరి. స్థానికపాలకు లెట్టిలో
టులను లేకుండ (జూడవలయును. ప్రభుత్వమువారి స్థానికపా
లనాచటములోని 1911 సంవత్సరపు 50వ నిర్ణయమునకు,
1883 లోని జిల్లాబోర్డుచట్టములోని 59వ నిర్ణయమునకు,
స్థానికపాలకుల దృష్టిమందుండుకొనవలయునని నూచించి
గానినలన సంఘమునందలి భనవత్తమునకుగాని దుర్వయము
నకు గాని సంఘసభ్యులచేటును బాధ్యులగుదును. అట్లు నష్ట
మును సభ్యులచే భరితేయింపబడినట్లును. కావున నికముం
దిట్టి దుర్వయములు గాని, మూలరా ఖర్చులుగాని జరిగినయె
డల బాగర్తయములకు కలిసియుగా నుములో బెట్టబాసి యుం
డును. ఈసంఘములను నడపుటలో ప్రభుత్వమువారి రధికార
రూపకమును బోక్యము గలిగించుకొనుటలేదు కాన, కాసన
మూలకముగా పన్ను నిచ్చువారి స్వాతంత్ర్యములను రక్షింపవల
సిన బాధ్యత యున్నది. ప్రభుత్వమువారి స్థానికస్వపరిపాల
నాంగమున కాపల్లెను పరిక్షించుటకు ప్రత్యేకముగ నియమిం
పబడినవా రెవరును లేదు. కావున ముమ్మారు జిల్లాలోని య
ధికారులే చూచుచుండవలయును. కానసభ్యుగూడ నిట్టి యధి
కారము జిల్లాలోని వారికుండవలెనని యూహించినది. ఇట్టి
దాంగబోధమునందున్న యెరిడికంటే చాలతక్కువయని గమ
నింపవలసియున్నది. తప్పకజేసి వాటినుండియే స్వపరిపాలనా
పద్ధతులను నేర్చుకొనుటకు వీలగునని చెప్పదురుగాని యిట్టి పార
బాటులు సంఘపరిపాలక పోయినయెడల నేర్పదగినపాపములకంటే
నష్ట మెక్కుడువాటిల్ల లదని నూచించిరి.

వల్లెనంఘమువారి రిపోర్టు

బొంబాయి, జనవరి 23—దేశీయుల పేర్కొండ స్థావ
ప్రోకర్త సంఘము తరపున నభ్యుత్తరగ్రామ ప్రాజెక్టు గారు య
సంఘమువారు స్థావరైక్వేంజి విషయమై చేసిననూచన లోగి
రింపజాలమని ప్రభుత్వమునకు తెలియజేసిరి. ఈ పంధర్పమున
న్యాయార్థులలో నిట్టిసంఘమున కభ్యుత్తరగ్రామ సమస్యగారు
తమయొద్దేక్యములనే బలపర్చుచు వ్రాసినతేఖను ప్రాజెక్టు గారు
ఉదహరించిరి.
ఈసంధర్పమున అడ్డకేటు జనరలుగారు చూపినయధి
ప్రాయమును గమనించుటకు గోరిరి.
రాష్ట్రప్రధానన్యాయాధిపతి (మాజిస్ట్రేటు)గా నుండిన
ప్రాంతాధిపతిగారు, పనినుండి విరమించుటకు ముందుగా
నెలపుడిసికొనిరి. వీరు వెంటనే న్యాయవాదియొకరుండు
బ్రవేశించిపనిజేసికొనుటకు ప్రభుత్వమువారి రంగించిరి.
బొంబాయి ప్రధానన్యాయాలయమువారు, అడ్డకేటు నూ జేర్చి
కొనిరి

మీ వోట్లు నా కి య్యండి

ఎన్నికదారులకు

స్టేటుకొన్నింటలో ఖాళీస్థానమునకు నేను అభ్యర్థిగా నిలబడితి నని మీకు యిదివరకే విశదపరచుకొన్నాను. ఈ ఎన్నికలలో నేను పోటీగా నిలబడుటకు, ఇదివర కాకొన్నింటలో నున్న జాతీయపాదుల కూతగా నుండి, వారిసంఖ్యలో నింకొక్క జాతీయవాది చేసినను మంచిదేగదా యని యూహించుటయే, కారణము. అనేక రాజకీయసంస్థలందు బాధ్యతగల స్థానముల నాక్రమించుచు 25 సంవత్సరముల క్రిందయు నేను కాంగ్రెసువాదిగా నున్నాను. కొన్నిసంవత్సరములు కృష్ణాజిల్లాసంఘముతరపున నేను కృష్ణాపత్రికాసంపాదకుడుగా నుంటిని. అఖిలభారత జాతీయోపసంఘమునందును, స్వరాజ్యపక్ష సాధారణసంఘమునందును నేనొకసభ్యుడను. ఆంధ్రస్వరాజ్యపక్షమునకు నేనధ్యక్షుడను. స్వరాజ్యపక్షమువారి ఆశయములందు నాకు నమ్మకముకలదని వెల్లడించునపుడు నేను ప్రత్యేకముగా ముందుచేయబోవు కార్యక్రమమును వివరింప నవసరములేదు. జాతి మత స్నేహభావాభివృద్ధికి, హిందూసంఘసంబంధ మగు విషయములందు, ప్రత్యేకముగా, రాష్ట్రాదాయమును తగ్గించుట మొదలగు రాష్ట్రీయవిషయములందు, నేను పదిమంది విద్యార్థికులు సెబాసరీతిగా వ్యవహరించగలను.

కాంగ్రెసుగాక మిగతా రాజకీయ, సాంఘికసంస్థలతో నాకు అత్యంతసంబంధము గలదు. అందులో రెంటిపేర్లుమాత్రము తెల్పదను. ఒకటి మదరాసు మహాజనసభ, రెండవది మదరాసు హిందూ మహాసభ. మొదటిదానికి నే నుపాధ్యక్షుడను. రెండవదానికి సాధారణకార్యదర్శిని.

రాజకీయవిషయములందే గాక మిగతా విషయములందు గూడ నేను మిక్కిలి పాటుపడుచున్నాను. సహకారోద్యమములో, మదరాసు నగరము లో కెల్ల ముఖ్యములైన మదరాసు సెంట్రల్ అర్బన్ బాంక్ డైరెక్టర్లు కుపాధ్యక్షుడుగా నుండియు, తిరువళి క్కేణి అర్బన్ కో-ఆపరేటివ్ స్టోర్సుకు డైరెక్టరుగాను, లీగల్ ఎడ్యుకేషన్ గాను ఉండి కృషి నల్లుచున్నాను. సెనేటులోను, ఎకడమిక్ కౌన్సిలులోను నభ్యుదయగా నుండి ఎకడమిక్ కౌన్సిలువారు విచారణార్థము నియమించు సంఘములందుగూడ నభ్యుదయ, పరిశోధన, దేశీయభాషలు, మొదలగు విషయముల శ్రద్ధదీసికొనుచు ఉన్నతవిద్యాభివృద్ధికి విశ్వవిద్యాలయమువారికి తోడ్పడుచు పాటుపడుచున్నాను. “దేశభాషలందు విద్య తప్పక చెప్పవలెను” అను విషయమున నేను ప్రత్యేకముగా పోచుచున్నాను. మదరాసు ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘమునకు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ విద్యార్థిసమావేశ స్థాయిసంఘమునకు నే నధ్యక్షుడుగా నుండి గ్రామపురస్మిర్యాసంఘముల నేర్పాటుచేయుచు విషయమున నామిత్రులగు కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారిసలహాల ననుసరించి పనిచేయుచున్నాను. ఇట్లే అనేకవిషయములందు త్యాగముతో దేశసేవ చేయుచున్నాను.

మీరు నన్ను విశ్వసించి కౌన్సిలుసభ్యునిగా నెన్నుకొందురేని నాశక్తివంశన లేక మీతరపున పోరాడుచు మీరు నాకు చేసినసాయమునకు తగినవా డనిపించుకొన ప్రయత్నించెదను.

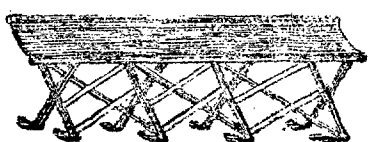
ఇట్లు మీ విశ్వాసపాత్రుడు

వేమవరపు రామదాసు

అహమదాబాదు మునిసిపాలిటీ

“రాజ్యపరినిధికి సన్మానపత్రమును సమర్పించ గూడదను తీర్మానము నామోదించినందుల కీసభవారు కలకత్తా కార్పొరేషనువారి నభినందించుచున్నారు.” అను తీర్మానము అహమదాబాదు మ్యునిసిపల సంఘసభలో 24వ తేదీ సాయం కాలము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను. దీనికి ప్రతికూలముగా వుండదగిన నిమిత్తసభ్యులు మున్నగువారు చేరొక విషయములో భిన్నాభిప్రాయాలై అదివరకే సభనుండి వెడలిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

- (1) కాంపు ఈజ్ చేర్ 1 వ రకం రూ. 8. 2 వ రకం రూ. 7.
 - (2) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ. 15, 2 వ రకం రూ. 18.
 - (3) ఎక్కు కాన్ వాసుచేర్ రూ. 4,
 - (4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ. 3.8.0, 2 వ రకం రూ. 8.
- క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును.

పి. జి. గాస్పామినాయు అండ్ సన్సు
నర్సరావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

ప్రతాపచంద్ర గుహారాయగారు

నిన్న కలకత్తానగరమున అరెస్టుచేసిరి స్వరాజ్యపక్షమునకు చేరిన ప్రతాపచంద్రగూహారాయ యీ మధ్యనొసంగిన ఉపన్యాసము రాజ్యద్రోహకరమని 124 ఏకక్షున క్రింద నిన్న 25 వ తేదీని కలకత్తానగరమున రాయగారిని అరెస్టుచేసిరి. చారుమినారు మానవత్వపు కేసుగూ రాయగారికి ఆరు నెలలు విడిచెను నేయగా ఆయన కలకత్తాపైలోర్స్ లో ఆపిలుచెనెను. అపిలు విచారణ యొకను చుగియలేదు. (ఆ. ప్రె.)

గండికోట భవనము

గృహప్రవేశ మహోత్సవము

విజయవాడ, జనవరి 28:— విజయవాడయందలి కమ్మ విద్యార్థులు వసతిగృహమున గండికోటభవనముయొక్క గృహప్రవేశమహోత్సవము వైదికసాంప్రదాయానుకరణముగ యీ నెల 29-వ తేదీ యందు ఉదయం 5 గంటలకు జరుపబడును. మిత్రులు, దాతలు, ప్రోత్సాహకులు తత్ శుభముహూర్తమునకు వచ్చేయప్రార్థితులు.

కోవిలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యచౌదరి,
అధ్యక్షుడు.
చెలసాని వీరభద్రయ్య
కార్యదర్శి.

దక్షిణయిండియాలోని రైల్వే

కంపెనీల యాదాయము

సోత్ యిండియా రైల్వే కంపెనీవారి
యాదాయము

కోయంబత్తూరు, జనవరి 28:— యస్. వి. రైల్వే కంపెనీ వారి, తనిఖీచేయబడిన యాదాయవ్యవస్థాపక తయారుకాబడినది. అందుండి యాక్రందింపంబుల గ్రహింపబడినవి.

1923 వ సంవత్సరము ఏప్రిలు 1వ తేదీ మొదలు సెప్టెంబరు 30వ తేదీవఱకు రైలుమీద ప్రయాణీకులు 24,240,786 మంది. వారివలనరాబడి మొత్తము రూ.15,586,180 లు. 1924 సంవత్సరమున యీ నెలలలోనే ప్రయాణీకులు 22,754,772 మంది. వారి వలన యాదాయము మొత్తము రూ. 14,663,742 లు. 1923 వ సంవత్సరమున 84,072,206 మణుగల సామాను రైలులో నెగుమతిచేసినందులకు రూ. 11,414,706 లు రాబడివచ్చినది. 1924 వ సంవత్సరమున 86,798,965 మణుగల యెగుమతికి రూ. 11,186,424 లు రాబడివచ్చినది. రైల్వే సామానులు వగైరాల యెగుమతితో గలపి 1923 వ సంవత్సరమున రూ. 29,015,680 లు వచ్చినవి. అనేకాసములందు, 1924 వ సంవత్సరమున మొత్తమురాబడి రూ. 27,649,090 లు.

1924 యొక్క యర్ధసంవత్సరమున 1923లో యర్ధసంవత్సరముకంటె 1,486,14 గురు ప్రయాణీకులు తక్కువగా నగుపడుచున్నది. దీనివలన యాదాయములో రూ. 1,866,590 లు తక్కువయ్యుచున్నది. దీనికి రైల్వే లోకో కూలీయొక్క పమ్మెయి, జూలై యాగట్టు లందలి పఱదలును కారణములై యున్నవి.

మదరాసు నదరన్ మహారాటా రైల్వే కంపెనీవారి యాదాయము

1923 వ సెప్టెంబరు 30 వ తేదీతో సంవత్సరమున వత్సరమునకు 11,05,83,626 గురు ప్రయాణీకులవలన రూ. 8,946,948 వచ్చినవి. అదేమాసములగు 1923 వ యర్ధసంవత్సరమునకు 10,685,412 గురు ప్రయాణీకులవలన రూ. 8,829,048.9-7 లు వచ్చివి. సామానుల యెగుమతిలన 1923 వ యర్ధసంవత్సరములో 44,665,112 మణుగలకు రూ. 11,879,387.4-0 లు వచ్చినవి. 1924 వ సంవత్సరమున వా యర్ధసంవత్సరములోనే 46,549,766 మణుగలకు రూ. 12,24,447-5-4 లు వచ్చినవి. ఇతరవిధములగు నాదాయము 1923 వ యర్ధసంవత్సరమున రూ. 528,922.18-0 న్ను 1924 వ యర్ధసంవత్సరమునకు రూ. 591,655.9-11 లున్న వచ్చినవి.

ఈ రైల్వేవారి మీటరుగాజ్ (బందరు, గుంటూరు మొదలగు రైలుమార్గములు) మీద, 1923 వ సంవత్సరము ఏప్రిలు 1 మొదలు సెప్టెంబరు 30 తేదీ వఱకు, ప్రయాణీకులు 6,813,581 మందికి రూ. 5,442,402.9-0 లు రాబడివచ్చినది. 1924 వ సంవత్సరమున వా యర్ధసంవత్సరమునకే, యాలై నమీద 6,991,866 మంది ప్రయాణీకులవలన రూ. 5,504,048-5-5 లు వచ్చినవి.

ఈమార్గమున 1923 వ యర్ధసంవత్సరమున 26,652,775 మణుగల యెగుమతికి రూ. 7,041,815-15-0 లు వచ్చినవి. 1924 వ సంవత్సరమున వదే యర్ధసంవత్సరమునకు 28,832,474 మణుగలకు రూ. 8,151,812.6-5 లు వచ్చినవి.

ఈమార్గమున నితరవిధములగు రాబడి 1923 వ యర్ధసంవత్సరమున రూ. 193,626.14-3 లున్న, 1924 వ యదేమధ్యసంవత్సరమునకు రూ. 176,075.1-10 లున్న వచ్చినది.

మదరాసునదరను మహారాటారైల్వే కంపెనీవారికి 1923 వ సంవత్సరము యేప్రిలు 1 తేదీ మొదలు సెప్టెంబరు 30 వఱకు రాబడి రూ. 84,051,228.15-6 లు మొత్తము రాబడివచ్చెను. 1924 వ యర్ధసంవత్సరమునకు రూ. 86,296,431.6-6 లు మొత్తము రాబడివచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

మధుర మునిసిపాలిటీ

పైకిలు అర్రీలకు కాకే ఖద్దరు దుస్తులు “వెయ్యక్క, పొల్లాఫీసు, రివియూ అఫీసు, ఇంజనీరుల గృహము నలుగురుపైకిలు అర్రీలకు కాకే ఖద్దరు దుస్తులనియ్యవలెను.” అనుతీర్మానము మ్యునిసిపలసంఘసభలో ఆమోదింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

మాలానా

నాజరతు మోహనీగారు
ఫిరేంగీ నెల మొదటి తేదీన మోహనీగారు అహమదాబాదు వెళ్లెదరు. (ఆ. ప్రె.)

భారత కానన సభ

కరంసీక మిటి

పురుషోత్తమదాసుగారి వసంగము

జెల్లి, జనవరి 28: - వెంకటపతిరాజుగారి తీర్మానమును పురుషోత్తమదాసు కాకురుదాసుగారు బలపరచుచు

జిన్నాగారు

“జిన్నా బహదూర్ సొదటి ప్రయత్నముగా ఆమోదించబడెను. సర్వోన్నత పరిపాలనమును పూర్తిగా నేర్పరుచుటకై మొదటియందు

లాల్లా లజపత్ రాయ్ గారు

“స్వరాజ్యమును బడయుటయేగాక దానిని నిజపుణ్యముగా వలసిన బాధ్యతగా వహించునట్లే యున్నది. కాన జాతీయత రూపు

జాట్ల బిసెటుగారు

“జాట్ల బిసెటుగారు పరిపాలనను సాగుచున్నంతకాలము వారు భిక్షువులములను విరోధములను పెంచుటకే ప్రయత్నించుచు

మాలానా షేక్ తాలీగారు

“మత సంబంధమును ప్రాతినిధ్యాంశపరిమితిని నిర్ణయించుటలో

సత్యమూర్తిగారు

“దొరతనమువారు స్వరాజ్య విధానమును తిరస్కరించి సర్వోన్నత పరిపాలనను

మంగళసింగుగారు

“రాజకీయములందు కాశ్యోతముగ అధిక సంఖ్యాకుల తీర్మానములను

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

“మొదట హిందూమతమునకు సమైక్యత ఏర్పడినదిగా స్వరాజ్యవిధానమునకు

40 మంది ఉపసభ్యులగు నుండవలెను

“40 మంది ఉపసభ్యులగు నుండవలెను. వారు ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీలోగా

మార్చి నెల మొదటివారము

మార్చి నెల మొదటివారము మరల జనరలుకొన్నింటిని

భారత కానన సభ

కరంసీక మిటి

పురుషోత్తమదాసుగారి వసంగము

జెల్లి, జనవరి 28: - వెంకటపతిరాజుగారి తీర్మానమును పురుషోత్తమదాసు కాకురుదాసుగారు బలపరచుచు

సర్ జెల్లి బిట్టెగారు తాము చేసిన ప్రసంగము

సర్ జెల్లి బిట్టెగారు తాము చేసిన ప్రసంగము, వర్తమానమున

సర్ పురుషోత్తమదాసుగారు

సర్ పురుషోత్తమదాసుగారు, జెల్లి బిట్టెగారికి గృహస్థుల తరఫున

తమ ఆభిప్రాయముననుసరించి

తమ ఆభిప్రాయముననుసరించి వోటుయిచ్చునట్టి సభ్యులగు

కమిటీ గావలయునని

కమిటీ గావలయునని రాజుగారు గోరుటలేదు. ఆట్టి కమిటీ

భారతీయుల గోరుటకు

భారతీయుల గోరుటకు ముందరింకను కొంతకాలము బట్టును.

అందరికంపెను సర్ కాంబెలు రోడ్డుగారి

అందరికంపెను సర్ కాంబెలు రోడ్డుగారి కిట్టి కమిటీలను

జెనుక యిట్టి కమిటీలు

జెనుక యిట్టి కమిటీలు యేర్పాటు చేసి గుజరాతము

నేర్పుటచే రాజుగారు

నేర్పుటచే రాజుగారు అట్టి కమిటీగావలయునని కోరి యుండవచ్చును.

భారతీయుల అక్కరలు

భారతీయుల అక్కరలు బాగుగ బాగ్రత దీసికొనబడె వలయునని

మాత్రమే రాజుగారు

మాత్రమే రాజుగారు గోరుచున్నారే, గాని రోడ్డుగారు

బెల్టునట్టి కమిటీ

బెల్టునట్టి కమిటీ గావలయునని గోరుటలేదు. మిటిని

యేర్పాటుచేయుటయందు

యేర్పాటుచేయుటయందు కాలము ఆతి ముఖ్యమైన సమస్య.

కమిటీ యెంత త్వరితముగ

కమిటీ యెంత త్వరితముగ నియమించబడిన అంతభల ప్రదముగ

లేనియడ సర్ రోడ్డుగారు

లేనియడ సర్ రోడ్డుగారు జెల్లిసభయములను అనుమానములను

పారిశ్రామిక సమస్య

పూర్వము కార్మికమంత్రియగు సర్ మాంటాగు

బార్లోగారి యుపన్యాసము

కలకత్తా, జనవరి 28: - కలకత్తాలో పార్లమెంటునందు దివివరము

వరదారామమూర్తి కాలండరు

వరదారామమూర్తి కాలండరు: - రాజమహేంద్రవరములో

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి

గుజువు వందెములు

1924-1925

ఈదిగున తెలుపబడిన తేదీలలో వందెములు జరుగును

1925 సం॥రం. జనవరి నెల 81

1925 సం॥రం ఫిబ్రవరి నెల 7, 14.

ఎలక్ట్రిక్ టోటాలిటేటరు, బుక్కు, మేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు రూ॥ 5. స్త్రీలు రూ॥ 3. రెండవతరగతి:

బీచ్, పార్కు, ఎగ్జిబిషన్ మొదలగు ప్రదర్శనలు

నుండి స్వేచ్ఛలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు

మా పెద్దనోటినులను చూడకోరెదము.

బీజేబండ్: - సీరైపోయిన పిర్వమును గట్టి పరచు

ఆర్య వైద్యాశ్రమం,

18, జై రాగిమహావీధి, మద్రాసు.

అమల శ్రీవతి రాయ
కవి-పద్య

బొంబాయిలో జరిగిన బంగారపు

వజ్రాల సందర్శన

జనవరి 25 వ తేదీన బొంబాయిలో బంగారపు వజ్రాల సందర్శన జరిగినది.

బొంబాయిలో జరిగిన రంగస్థల

జనవరి 25 వ తేదీన బొంబాయిలో బంగారపు వజ్రాల సందర్శన జరిగినది. బాంబాయిలో మహారాజుల సంతాప కార్యక్రమము వారి యాదాద్రిగను విశాలభావమును ప్రకటించు హిందూ, వహిష్యుడియై, కై సన, హిందూత్వముల నారు పలువురు పండితులచే, వాసుదేవమును సానుభూతిని కలుపుచు నొకటిగా మహాదేవమైనది. సిగర్లు గారు మున్నె యేళ్లకోదోగ్గుల ధైర్యసాహసములను ప్రశంసించుచు వారిపేర్లను బొంబాయి నగరవాసులు ఎల్లకాలమును కృతజ్ఞతతో స్మరించుచుండుట అసంతోషముగూడ నామోదింపబడెను. అపరధులను జైత్రోపేక్ష శిక్షించుటలో దొంగలమువారు గట్టిత్వమును సాధించుట సంతోషముగూడ నామోదింపబడెను.

తెల్లినెలకు సిగరుగారు

ఇందుకు పెట్టెలు కారణము

12 వ తేదీన బాంబాయిలో తుపాకీలను కార్మికులవారికి సమర్పించుట ఒక పాతీసు పెద్దకేంద్రముగా సిగర్లు గారు యందుకు కల్గిరి. అచట ఆరెడ్డుకొయ్యలను నిర్మించెదమని ఒక బొంబాయి ప్రతీక వ్రాసెను. వందలగూడ ప్రబలియున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సి. ఐ. డి. ఉద్యోగుల రాక

సి. ఐ. డి. పోలీసు యంత్రావళి స్థితిగూర్చి యిందూ దేశాంతరమున ఆరెడ్డుచేసిరి. స్థితిగూర్చు మరొకతమంది భారతీయోద్యోగులను 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నము బొంబాయి కిరీటానా రైల్వేను వేరుచేసిరి.

మమతజుబేగం

మమతజుబేగం చాల ఉత్సాహముతో నున్నది. ఆమె ప్రవర్తనలను అచటనున్న ఉపచారికులను ఆమెకును చాల ప్రతిఘోషించెను. పోలీసు వైద్యకాలము వచ్చినప్పటినుండి యిం ఆమె వైద్యకాలము చదువలేదుగాన ఆమెకు యింటిని జరిగిన సంగతు లేమియు తెలియవు.

మేతూగాడు హాశ్వర్యవడుట

బాంబాయిలో చానరును పోలీసువారు ఆరెడ్డుచేసిరి. వివాదానికి చాల హాశ్వర్యము కలిగినది. అతడు రెండేండ్లండి బాంబాయి మోటారుకారు నడుపుచున్నాడు.

త్రుమతి సుందరవాయి అరీ

“నా యింను 19 సంవత్సరములు నా భర్తను కృష్ణారావుగారు అతనిఉద్యోగము దివాను పేషాగారు అతనికి బ్రతిభ యింటిలోనున్న అస్తవల సొంత 15,600 ను యిందూ దివాను నున్న అజింబా గ్రామమువలన 3500 ను, జీతమువలన 6000 ను మొత్తము 25,600 రూపాయలు ఆదాయము వచ్చెను. ఈదివాను ఉద్యోగమును పేషాను వెనుక నేర్పరచిరి. దివానుకు హాల్కూరు యిచ్చుజీతమును భూములను గాక పేషాను ప్రత్యేకముగా భూములనుచ్చిరి. ఈవాక్కుల వంతెవారం పండ్లగా ఎల్లప్పుడూ ఉండెనది. 1915 లో నాభర్తయగు నా భర్త కృష్ణారావు మోటారుకారుగా యావరము లభించెనది. ఈవాక్కులను దివానులకు ప్రధాన సర్దుగు గొంబాయియ్యులకు చెప్పెను. ఇప్పుడు నాభర్తయగు 32 ఏండ్లు. ఆయన మూర్ఖవాక్కి యున్నది. ఆయన మొదటిదివాను జరిగినది. ఆభార్య యిండ్లయందున్నది కలిగిరి. పిమ్మట ఆభార్యయను ఒకకు మురైయను చనిపోయిరి. ఇప్పుడొకమూరైయన్నది. ఆమెకు యిండ్ల 12 ఏండ్లు. ఆయన రెండవగా నా ఆత్మగారు 1918 లో చనిపోయెనది. చాలా తరముల చనిపోయిన పిమ్మట మొదటిభార్య లిల్లి ఆయన కేంద్రముగా పనిచేసెను. ఆమె కొమార్తెలు రెండుగురు ఉన్నాడె ఆమెతో ఎప్పుడు. అప్పటికి మొదటి భార్య యిండ్లను జీవించియున్నది. ఆమెతో యిండ్లలు రెండుగానె అండ్లు సంతానోద్యోగులు తరుచు నా భర్తయింటికి రాసాగారి. అది నాభర్తకును అతని మొదటి భార్యకును గూడ కష్టముగా నుండెను. అంతట హాల్కూరుకు వెళ్ళుముకలిగి దివానుపిచ్చివాడనియు అతనిని కాపలాలో నిలిపి అతని అస్తవలను సహజోద్యోగులు పరిపాలించెదె

నరియును ఉత్తరపువేసెను బ్రతిభయిందియాలోని ఉద్యోగులను గూడ వశపరుచుకొని ఆసామెలను హాల్కూరు నా భర్త దీనపరుచుకొనెను. ఇప్పుడు సొంతమున్న 25000 లోను 12500 పరిపాలనా వ్యయములకుండు తీసికొనుచున్నాడు. నాభర్తకు పిచ్చి ఎంతమాత్రమునులేదు. నాభర్తకు గదిలో పెట్టితాళము లేనది. అతడు మలముత్రములను గూడ నచ్చటనే విధిపలసి యున్నది. 1918 లో కాంతిభార్య చనిపోయెను. సారంగపాణి అను రావ్వుగారు, అటుపైని రెండవ అను జాగీరునుపర్యంతుల, అవల భాగము లక్ష్మణునిగు అను ప్రభుత్వసంఘట్యుడును ఆపైని ప్రధానమంత్రి దివానుబువారు జి. ఆర్. ఖండే కయిను, పిమ్మట మహారాజును ఒకరిపై నొకరు నాభర్తపై పరిశీలనాధికారులుగా నున్నాడు. మహారాజే స్వయముగా పరిశీలనసాగెనటతో అతనియొక్క మేమియును లేదు.

నాభర్తకు పుట్టుట లేనందున మరల వివాహముచేయుట కతని మిత్రులు ప్రయత్నింపసాగిరి. అందుల కెవరును అభ్యంతర పెట్టెదరని వారనుగొనలేదు. అందులకు ఉద్యోగులు గూడ నిరాశ్చర్యముగా అంగీకరించిరి. మహారాజు అనుమతినిమిత్రుల ముందు అందరును తలచిరి. రుణేవుగారు చాలమంది కన్యలను స్వయముగా పరిశీలించెను. ఈసంగతియంతయు నాభర్తకు తెలియెను. వివాహము చేసికొనవలెనని ఆయనయును కోరుచుండెను.

పిమ్మట ఉద్యోగులును యితరులను నాతండ్రికి ఒక వచ్చి నన్ను దివానుకిమ్మని అడిగిరి. అంతట నా తండ్రి మహారాజు అనుమతినికోరుచు అరీ పెట్టెను. అనుమతి నియ్యవచ్చునని డాక్టరు సారంగపాణిగారు సిపార్సుచేసి మహారాజుకు పంపెను. అది మహారాజుకు చేరినది. 24.5.1915 వ తేదీ శుభమువూర్తమనియు ఆనాడే వివాహము జరుగవలెననియు సిద్ధాంతులు తెలిసిరి. మొదటి భార్య చనిపోయిన సందర్భము లోగానే పెండ్లిజరుగ వలెను. లేనిచో మూడవ ఏనువచ్చినగాని పెండ్లిజరుగగూడదు. రెండవది పెండ్లిజరుగ గూడదు. ఆమహారము తప్పినచో మరి 15 నెలలవరకును పెండ్లిచేయగూడదు. దివానువీతతల్లియగు శిశుబాయివచ్చివెంటనే వివాహముచేయవలెనని తొందరపెట్టసాగెను. వివాహానికి లోగా మూర్ఖవచ్చిన వివాహముచేసెను. గాన ఒక్కరోజు వివాహమే చేయవలెనని నిశ్చయించిరి. మహారాజుకు చాల ఉత్తరములు వ్రాసినను జవాబురా లేదని మరొకరికి పంపించెను. “అనుమతి మామూలుగా ఎప్పుడోవచ్చును. అనుమతి రాకున్నచో సంస్థానమువారు ఊరేగింపును ఏనుగులను గుర్రములను సైనికులను పంపరు. పంపకపోయినచేమి? మహారాజు కాశ్చేపణ యేయున్నది. కాదనిన అశ్రద్ధగాన మీరు వివాహము చేయవచ్చును.” అని ఉద్యోగులుగూడ నాతండ్రికి బోధించిరి. వివాహమునకు నాభర్తను నాతండ్రి యింటికి తీసుకొని వచ్చుటకు గూడ ఉద్యోగులు సమ్మతించిరి. వివాహము 24.5.1915 వ తేదీన జరిగినది. ఆనాడు సారంగపాణి ఎవటికో నెలవుమీద వెళ్లెను. మేజరు భగనంతరావు (బరోడా) అతని స్థానమున నియమించబడెను. సారంగపాణిగూడ అదివరకే సిపార్సుచేసియుండెను.

వివాహమైనపిమ్మట నాపిన్నతరగారు శిశుబాయిను మహారాజుకు తిరిగివార్తపంపెనది. అప్పుడు మహారాజు మాత్రము ఆమెగూర్చుననుండెను. మహారాజు ఆజ్ఞనుతిర్లస్కరించెదరని ఆయన కాగ్రహము కలిగినదియును ఆయన వివాహమును రద్దుచేయవలయును అపుడందరికి తెలిసినది. ఉద్యోగులందరును తమకు కష్టముకలుగకుండ తప్పకొనిరి. నన్నును, నానవతికూతురును నాపినతల్లి కమలమ్మ (కందేలి)ను వెంటబెట్టుకొని శిశుబాయి మహారాజు మాత్రములే మేడకు తెల్ల కబురపంపగా మహారాజు ద్వార మియ్యలేదు. మహారాజుకు పోల ఆగ్రహము కలిగినది. ఇంకొకటియును మదిర్చి మరల దివానుకు పెండ్లి చేసవలనని మహారాజు చెప్పెనని సర్దుగు ఎం. వి కిజేగారు శిశుబాయి కరిగించెను.

హిందువులలో క్రీష్టి ఒకసారి వివాహమైనచో దానిని మరల రద్దుచేయవలెను. ఆమెలు మరల నింకొకనికిచ్చి పెండ్లి చేయగూడదు. అందులో నేను బ్రాహ్మణ యువతిని, అంతట నాతండ్రి కిచ్చుచున్న ఫించెనుగూడ నిలిపివేసిరి.

తరువాత మహారాజు యిందువచ్చెను. అప్పుడు నాతల్లి నన్ను కోలుతున్నాననిపోయి యిద్దరు మహారాజులతోను మొర పెట్టుకొనెను. పెద్దమహారాజు నాదురవస్థకు చాల విచారించి మహారాజునువిన్నవించెను. మహారాజుచాలాపడినట్లుమాటలాడెను. “నిత్యమువంటి పిల్లను పిచ్చివానికిచ్చి పెండ్లి చేసి దానిగొంతు బలవంతముగా కోసిరి. నే నీపెండ్లి సంగీతంబ జాలముగాని యీపిల్లకు నెలకు రెండు రూపాయలు జీతమేర్పాటు చేసెదను” అని మహారాజుచెప్పెను. జీతము పుచ్చుకొనుటకు నాతల్లి అంగీకరింపలేదు. అంతగా నాభర్తను నన్ను విడిదీయవలెనని మహారాజు నిగ్రహముగ్రహములకు లోబడి జీతము పుచ్చుకొనగూడదని నాతల్లి తిరస్కరించుటవలననే యీపిల్ల తప్పియును కలిగినది. నాభర్తకు ఒకపిల్ల వానిని దత్తతచేయవలె

నని మహారాజు నిశ్చయించి ఒకవంత్రియగు రామబహద్రుని ఎం. ఎం. బాపనాగారి వద్దకుగా అతడు సమ్మతించెను. దివాను పిచ్చివాడైనచో అతనికి దత్తతాధికారములేదని ప్రధాన మంత్రి తెలిపెను. ప్రధాన న్యాయమూర్తి అభిప్రాయమును కోరగా అతడేమియును తెలుపక బొంబాయి అప్పకేలు జరగలు స్ట్రాంగుముగాని నడిగెను. పిచ్చివానికి దత్తతాధికారము లేదని ఆయన తెలిపెను.

ఇంతచెప్పిన మహారాజు 1919 లో మరెయ్యో పిల్లను నాభర్తకు వివాహము చేయించెను. నాపెండ్లి 1915 లో జరిగినది. 1919 లో మహారాజు బలవంతమున మూడవ పెండ్లి యిచ్చిరి. నావివాహము చెల్లదని అప్పటికి ప్రధాన న్యాయమూర్తి యొకను తీర్పు చెప్పనేలేదు. వివాహము చేసినయడల దివాను ఆశోగ్యము చేసెనని తలచినచో మరల నీ పెండ్లి వలచేయించిరి? పడుచు పిల్లను పిచ్చివానికిచ్చి పెండ్లిచేయుట అన్యాయమైనచో ఆల్ఫడుమపి గొంతునుగూడ మహారాజు వలగొయించెను.

సారంగపాణి నాలుగుకోజుల నెలవుమీద వెళ్లినంతమాత్రమున సందుదొరికిన దనికుట్రవన్నీ పెండ్లిచేసి రుణనది గొప్ప కారణముగా మాపుచు నా వివాహమును రద్దుపరచితిని పిమ్మట ప్రధాన న్యాయమూర్తి తీర్పుచెప్పెను.” అని 1922 లో నుండరిభాయి రాజప్రతినిధికి విజ్ఞప్తిపంపెను. కాని అప్పుడు వారేమియును చేయవలదున ఇప్పుడు యాగంవరగోళ మంతయు జరుగుటచే మరల నామె యొక విజ్ఞప్తి పంపెనని ప్రకటించెను.

కొత్తఅచోకిలు

వజీరుబేగము బొంబాయివచ్చిన పిమ్మట పోలీసువారికి కొత్తఅచోకిలు దొరకినవి. ఇప్పుడు యిందూరు చెరసాలలో శిక్షవసవిధించుచున్న శంకరరావుగారే, (కెనుకయిందూరు హామమిస్టరు), శ్రీరాంబాలు (వెనుక హామమిస్టరు), గార్లుగూడ దొరతనమువారు పిలిపించెదరని తెలియుచున్నది. వీరికిద్దరికి యీశకుతో చాలసంబంధమున్నది.

హావలాగారి మరణవిచారణ

28 వ తేదీ సాయంకాలము కార్మికులకోర్టులో మరణ విచారణ జరగవలసియుండెను. చాలమంది హావలా వచ్చిరిగాని పోలీసువారివాకబు పూరికానందున మరల వాయిదావేయబడెను. ఫిబ్రవరి 14 వ తేదీన కార్మికు వ. ఆర్. కింగుగారు మరణవిచారణ చేసెదరు అని ప్రకటించ వ్రాసెను.

వజీరుబేగం మమతజుబేగంలో మాటలాడుట

ఈనెల 22 వ తేదీ ఉదయమున వజీరుబేగమును పోలీసు వారు వైద్యకాలము తీసికొనిపోయిరి. ఆమె అచట మమతజుబేగముతో చాలనేపు మాటలాడెను. రెండుమాత్రముకాలు యొకను పోలీసువానికి కనబడలేదని 28 వ తేదీన ఒక పోలీసు ఉద్యోగి తెలిపెను. ఆనాడు పోలీసువాను చాల గడబడగా నుండెరి.

కార్మికుల కోర్టులో విచారణ

28 వ తేదీ సాయంకాలము రిక్తి గంటలవరకును విచారణ ప్రారంభముకాలము గాని నాలుగుగంటలకే కోర్టుకు ప్రజలు హెచ్చుగావచ్చియుండిరి. కామంది క్రీస్తులు (వైద్యకళాశాలవిద్యార్థియు) గూడవచ్చిరి. రిక్తి గంటలకు కార్మికు హిందువులు వచ్చెను. పోలీసునూపర్నెంటునైక్కు, యింతవేపురు బార్లకు, సబుయిన సైక్కురు భటకలు, మమతజుబేగంవలెనానారీ మను బావల గారితల్లివకలు పాశులు గార్లుగూడ వెంటనేవచ్చిరి. మొదటిచారందరును రహస్యముగా మాటలాడిరి. పోలీసుడికికి మీషనరు కాటిగారికి యీ శకులలో సహాయుచేయుచున్న నూగున్నెంటునైక్కుగారు వాయిదావేశెను. ఫిబ్రవరి 4 వ తేదీ సాయంకాలము రిక్తి గంటలకు వాయిదావేయబడెను. వాయిదావేయబడెను నార్త నెవరును నక్కుక ప్రజలనుపంపి చేయుట కొకమిషనుయితలచి కడకుండా కూర్చుండిరి. కార్మికులేచిగ్గగా తెలుపగా వారందరును ఆభాగము కలిగినందుకు చింతించుచువెళ్లిపోయిరి. ఇద్దరు వైద్యవిద్యార్థులు అలస్యముగా రిక్తి కు వచ్చిరి. వారికి స్థలము దొరకక ఒక అలూరు (కపుబోర్డు) మీద కూర్చుండిరి. అదిమాచి అందరును నవ్వసాగిరి ఫిబ్రవరి 4-వ తేదీన కార్మికు విచారణ వికాలమున ఎప్పుడోను పోలీసు కోర్టులో జరుపుటకు నిశ్చయించబడెను. (బోంబే క్రానికలు)

వాయువిమాన విహారము

కాళిపుట్టము, జనవరి 25:— సర్ సెప్టనుశ్రేయ గారి వాయువిమానమును, కాల్పుముగా రెక్కి యునిర్వీతముగా సాంకేతికమునకు (ప్రాచుర్య అభివృద్ధి) నడిపుకొనిపోయిరి. తిరిగి మరల బుధవారమునాటికి రావచ్చును. ప్రేంకరుగారికి స్వస్థత జేయవలెనట్లు రంగూనుకు విమానముపై దీసికొని బోవుదురు.

మైసూరు మహారాజు గారు

రాజ కుటుంబము వారు

నూలు వడకుట

మైసూరు మహారాజువారును రాజకుటుంబమువారును నూలువడకు నారంభించిరి సంస్థానాధిపతులకు గాంధీ మహాత్ముడు చేసిన ఉపదేశమువలనను దానిని సర్వ ప్రభావంతరపట్టనిగాను ఆచరణలో పెట్టుటవలనను మంచిఫలితము కనబడుచున్నది. శ్రీమహారాజువారు నిత్యమును పూజచేయుటకుముందు అరగంటసేపు తప్పక నూలు వడుచుచున్నారని తెలిసినది అని స్వకీయవిలేఖరి బెంగుళూరు నుండి నేడు తంలివార్త సంపెను.

మరమడ్మూకు మౌలానా ఫిక్తులు

గాకి విందు

పాతకాలోద్యోగులు విందుచేయుట

ఈనెల 16వ తేదీ మైసూరాబాదులో నగరపూట మైసూరు ఉపాధ్యాయులను విద్యార్థులను హోటెలులో పినిపాలు ఫిక్తులుగాని గౌరవించుట కిందుచేసిరి ఎన్.ఆర్. కర్నూకాక్రీటుగారి స్థానమున ఫిక్తులుగాని వైశాము దొరతనమునా రాపాతకాలకు పినిపాలుగా నియమించిరి. ఆయన ఆచటికిరాగానే స్వాగతమొసంగి పుష్పస్థానీ గురిపించిరి. పిమ్మట ఫిక్తులుగాను పుష్పమాలలంకృతులై యుపస్థానీంచిరి. ప్రాతవిద్యార్థుల సంఘము శేర్వరుపదలవితమని నడిపిరి. ఉపాహరమును భుజించిన పిమ్మట చాయాపటము తీయబడెనని యొకరు వ్రాసిరి.

స్త్రీలను గూఢచారులనుగా

నియమించుట

నిశానంఘము (నైటు క్లబ్) లలో కనిపెట్టుచుండుట, మద్యవిక్రయము, సాముద్రీకము మొదలగు పనులను చేయువారిని కనిపెట్టుటమన్నగు పనులలో వారిని నియమించుటకు లండన్ పోలీసువారు నిశ్చయించిరి. పెక్కువందల మంది స్త్రీలు యిదివరకే దరఖాస్తులనుపెట్టిరి. వారిలోనే కొందరిని ముందుగా నియమించెదరు. విచిత్రములగు మారుమేనములను ధరించుపద్ధతిని వారికి నేర్పుదురు. పురుషులలో పెల్లకు హోస్పిటల్ కు పంపిండుగు గూఢచారిబయలుదేరినటులే స్త్రీలలోగూడ బయలుదేరిన యొకపత్రిక వ్రాసెను.

విద్యావంతుడనగా నెవరు?

రామైమ్మ నలుగారి అభిప్రాయము

“గ్రంథములను చదివిన పండితుడుగాని, విశ్వవిద్యాలయమువారిచే పట్టములను బడసినవాడుగాని విద్యావంతుడు కాజాలడు. అతిగూత్ములను అభ్యాత్మికత, క్షణములకు ఆపదలలో శాంతిమును, విశిష్టమున ఆనందమును లోకవ్యవహారమునందు నిష్కాపట్యమును, సంపూర్ణమును యాచితానుచితవిచక్షణయును, న్యాయానుసారబుద్ధియును ఎవ్వనిమందునోవాడే విద్యావంతుడు. అట్టివారే పర్యతప్రాంతములందు కనబడుదురు. వారు ప్రకృతికోభను తిరికించి ఆనందముయై ప్రేమగీతములను పాడుచుందురు. అట్టివారు పాశ్చాత్యులమైన వ్రాయుటకు నేర్చియుండిరు. అట్లువారిని కొందరిని నేనుమాచి మాటాడితిని మెక్డొల్లగా రొక సభలోనుడిపిరి.

జి. వి. పి. రైల్వే

విద్యుద్దాములగు రైలు మంత్రములను దెరచుట

బొంబాయి, జనవరి 26:— జి. వి. పి. రైల్వేయందు విద్యుచ్ఛక్తి చే నడపబడు రైలు మంత్రముల ప్రారంభోత్సవము ఫిబ్రవరి 8-వ తేదీన జరుపబడును. బొంబాయిగవర్నరు గారు ప్రారంభోత్సవము సర్వకరు. భారత ప్రభుత్వముతరపున హింద్లీగారు హాజరయ్యెదరు. (ఆంధ్ర ప్ర.)

బొంబాయిమునిసిపాలిటీ ప్రెస్ మెంబర్షిప్ము బొంబాయి, జనవరి 26:— ఆనోగ్యమైన వస్తువులను అమ్మువారలను కలవుకాటందుకు బిల్లక మ్యునియిటండ శేయుటకు బొంబాయిపురపాలనసంఘము తీర్మానములను చేయుచున్నది. (ఆంధ్ర ప్ర.)

అనోగ్యవారము

రంగూను, జనవరి 24:—రంగూను నందలి అనోగ్యవారము నేడే క్రైస్తవ శివాలయములలోను, తదితర ప్రార్థనాస్థలములందు ప్రార్థనతోడను, అనోగ్యవిషయ వ్యాఖ్యానములతోడను ప్రారంభింపబడినది. అనోగ్యప్రదర్శనము శేపు బిషప్సు భవనమున విద్యాకాళామంత్రియగు యు. హంగుగారు గారికి తొలవడ తొలుగు రీతి-న రేడియోను సాగును.

బర్మాను మహారాజుగారి

యువన్యాసము

క్షత్రియులు స్వధర్మమగు సైనికశిక్షణను

వివిధగా బడయవలెను

లాహోరు, జనవరి 26:—బహుమతులం బంచియున్న మహారాజు ధర్మకళాశాలలో సీసాయంకాల ముపస్థానీయము నిట్లు జెప్పిరి.

“ఈ కళాశాలవారు, క్షత్రియులందరూ ననేకులను మైసూరు సైన్యముందు శిక్షనటులు ప్రోత్సహింపగలిగిన కళాశాలాకర్తవ్యమును గొంతవరకు నిర్వహించిన వారగుదురు. ఇంతవరకు వట్టి క్షత్రియులను మాత్రమే శిక్షించుచున్నది. జనాభాలోకములందు కొంతమంది క్షత్రియులు తమయంతర్యర్థములగుడ రక్షింపబడవలెనని యుండిరి. అట్టివారు గూడ క్షత్రియులందరూ, మైసూరుననే శిక్షన తప్పిక్షణోత్సాహములయొందుట, ముఖ్యమైనదనియు, నది శిక్షనయెడల లాభము లేననియు గ్రహింపవలయును. విశ్వవిద్యాలయ సైనికశిక్షణ సంఘమును శిక్షనప్రదీపకావ్యము తమ యెదుటనుంచుకొందురు గాక. తమ యుద్ధసామర్థ్యము జూపుట కది మంచితరుణము. కళాశాలనుండి చాలమంది క్షత్రియులు రాజసైన్యమున శిక్షమందుగాక యనిజెప్పిరి.

సభలంకరించిన ఘనులలో హెయిల్ గారి సతిమణి, ప్రధానన్యాధిపతి సర్ హెదీలులుగారు నుండిరి.

అగ్ని ప్రమాదము

బొంబాయి, జనవరి 26:—బొంబాయిలో మంగళదాసు మాక్సెట్టు సమీపముందున్న మేతు మిన్ వీధిలోని రెండవ కడులమేడ నిన్న రాత్రి పరమరామప్రీతి అయ్యెను. మేడలో పట్టువస్త్రముల దుకాణమును క్రింది భాగముందు బట్టలు బాక్సులు మొదలగు దుకాణములను గలవు. వస్తువుల స్వభావము నబట్టి వేగముగ అగ్ని వ్యాపించెను. బొంబాయి ప్రెస్ బ్రిగేడ్ యిచ్చి బహుపయోగముమీద మంటను పట్టారెను. అగ్ని యిక్కరగ్రహములకు ప్రాకరెను. కానిమేడ చాలభాగము కాల్చిపోయెను. కాలిపోయిన ఆస్తినుమారు ఒక అరలక్ష రూపాయలు విలసగలదు. మేడవిలస యంతరగలలో తేలి యును. నివృత్తమునదేరుట కింతవరకును గారణము తెలియదు. (ఆంధ్ర ప్ర.)

బర్మాగవర్నరుగారి పర్యటనము

రంగూను, జనవరి 26:—బర్మాగవర్నరుగారు తమ యనుచరులతోను సైనికోద్యోగ బృందముతోడను హంకొంగు లోయలోని మొయన్తాంగ్ గుహలమును జేరిరి. అచటి జనలగు కానిలు నాగులు, మొదలగు జాతులవారు 2500 మంది స్వజాతీయ వస్త్రధారయై గవర్నరుగారి సాహ్యోనించిరి. విడిదిబయట పోలీసులయత్సవము, కాల్యముల జాతులు దీప్తియుండిరి. తుపాకులు ప్రెల్పబడెను. సంగీతవాద్యములుచెలరేగెను. గవర్నరు గారు పిమ్మట కాచి నలనాగులయొక్క యాటవిక నాట్యము జూచిరి. పిమ్మట నుంపులు చెరిపిపోవును. ఇచ్చట నిజాతులకు విందు సేయుటకును వీరిప్రస్తుతాంశపు సరయుటకును నాలుగు శాతాలగుదురు.

రాజేంద్రచోళమహారాజు

రాగిలోహవిగ్రహము

తంజావూరులో పెద్ద దేవాలయములోనన్న రాగిగ్రహములను పరిక్షింపగా ఒక పెద్ద విగ్రహము యొక్క పాదపీఠముపై “రాజేంద్ర” అను అక్షరములు కనబడెను. గంగైకొండ చోళేశ్వరాలయమును నిర్మించి రాజేంద్రచోళుని విగ్రహముడియై యుండునని తోచుచున్నదని అటయండి ఎస్. యజ్ఞస్వామియ్యతగారు పత్రికలకు వ్రాసిరి.

బొగ్గునిచారణ సంఘము

పోర్చుకమిషనరులరపుసాత్వము

కలకత్తా, జనవరి 24:—కలకత్తాపోర్చుకమిషనరు తమ పురపాలకులకు, బరన్ సు గార్లు నేడుభారతబొగ్గునిచారణ సంఘము తమ పుర సాత్వముచ్చిరి

మొత్తముమీద పోర్చుకమిషను న్యాయముగ నిశ్చయలసిన సామ్యుతకంపె అధికముగ ప్రస్తుతపరిశీలనందు బొగ్గు నలవచ్చుటలేదనియు, ఎకమతియేటుకు బొగ్గుఅధికముగ రేపునకువచ్చినయెడ రేపునకు మ్యునికరవచ్చుటపై అదనముగ పన్ను విధింపకుండు చేయబిలుగలదనియు సామ్యుతజెప్పిరి.

(ఆంధ్ర ప్ర.)

విద్యుచ్ఛక్తి తయారుచేయు గృహమును దెరచుట

పాట్లా, జనవరి 24:—నేటిసాయంత్రముందు 4వ హెన్రీవిరుగారు విద్యుచ్ఛక్తిని తయారుచేయుగృహమును దెరచిరి (ఆంధ్ర ప్ర.)

నైజాంగారి చర్యను ఖండించుట

కర్నూలు రెవెన్యూదరులకు గద్వాలపై గల యభిమానము

కర్నూలుజిల్లా రెవెన్యూ కలసి బహిరంగజరిపిరి. సి. వి. రంగారెడ్డిగారు (కానసభ్యుడు) అధ్యక్షత వహించిరి. ఈ క్రింది తీర్మానము (నైజాంగారి గద్వాల సంస్థాన అన్యాయ, అనవసర ఆక్రమణ ఆక్రమణనుగూర్చి) ఏ. గ్రీన్ముగా నామోదింపబడెను. “48|| శ్రీ గద్వాలరాజుగారి మామయనకు కొడుకువుట్టి ఆకొడుకుకు 21 ఏండ్లువచ్చువరకును గద్వాలసంస్థానము నైజాంగారి కొట్టెత్తావద్ద క్రింద మండలసినదిగా నైజాంగారి బుగారు చేసిన జారీదా (మామంలేక ఉత్తరము) అన్యాయముగాని యు గద్వాలకు కష్టదాయకమనియు సవాలుగారికి తెల్పింపు, సంస్థానమును హిందూన్యాయశాస్త్ర సమ్మతము గ, గద్వాలసంస్థాన ఆచారమున కనుగుణ్యముగ, రాజీగారి సాధనమునందును టక్రమముని నిష్పన్నముకొను ఈజారీదాను రద్దు పరపవలెనని సవాలుగారిని వేరారున్నాము.”

పాలమ్యకోట్ల స్పిన్నింగు ఆసోసి

వీషను

ప్రతిసభ్యుడును నెలకు 1680 గజముల నూలు

పంపవలెను

పాలమ్య కోట్లలో కొంతమంది కలసి యీసంఘము శేర్వరుచిరి. వారు రాజకీయ సంఘములకు చేసే వారుగాని కొని ఖద్దరునం దధిమానముకలవారు. (ప్రతిసభ్యుడును నెలకు 1680 గజముల నూలుగాని ఆరణాలు రొక్కముగాని యియ్యవలెనని వారు నిబంధనచేసిరి. సభ్యులలో 100 కి 70 మంది నూలుకే యియ్యవలెనని. క్రొత్తగా చేరేవారు నూలు వడకు నేర్చునవలెను. వారు బొంగు జతకలగువరకును నూలు ఆరణాలు యియ్యవలెను. ఈరీతిగా వాస నూలు వనూలు చేసి శేతపనివారికిచ్చి నూలు కేయించి ఆబట్టలను తిరిగి సభ్యుల కిచ్చెదరు. పాల్లో కొందరు 50-70 నంబరు నూలుగూడ వడకుచున్నారు. ఈసభ్యు వారు పోటీపరిక్ష చేసిరి. ఆపరీక్షలో కాత్తెదగ్గి కృష్ణపిగ్గిగాకి మొదటి బహుమానమును బిన్సరాయణంగారికి రెండవ బహుమానమును వచ్చెనని తిరువచ్చిరి నండి ఒకరు వ్రాసిరి.

శ్రీయుత రామస్వామి నాయకరు

గౌరవు

బ్రిటిషీతులుగా నున్నారు

ఈనెల 19వ తేదీ నుండి నాయకులుగా బ్రిటిషీతులై యున్నారు. ప్రతిదినము సాయంకాలము 10.5.2 డిగ్రీలవరకు గూడ ఉష్ణము మెచ్చుచున్నది.

సీనా 1-కి కు సు యి వి. పి. ర్య 2-0.0. ఛార్జ్ కేలు

యీమందు గసెరియా అను సెగరొగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్ర ద్వారమునుండి వెలువడు ప్రాణమును మూత్రము విడుదలవచ్చుదు గలగు మరుదపోటు, మొదలగు బాధలను, వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలుగలగు యేవిధముగాను నునుపాద్యులు యిటును ఆశ్చర్యముగా నొందవచ్చును.

ఆనందకుటీరము, బొమ్మగూడెం, మధ్యకాంతు

అంధవత్రిక

1925-26 సం. జనవరి నెల 26-వ తేది

సోమవారము

అఖిలపక్ష సమావేశము

వెల్లిలో సమావేశ మయిన అఖిలపక్షసమావేశము సరియగుమార్గము నవలంబించినందులకు సంతసించుము. గాంధీమహాత్ముడు సూచించిన రీతిని, అన్నిపక్షముల ప్రతినిధుల గల యజనంఘ మొకటి ఏర్పరుపబడెను. ఈ యజనంఘమువారు స్వరాజ్యవేదానమునుగూర్చి విచారించి నివేదిక సంపాదించు. హిందూ మహమ్మదీయ ఒడంబడికను గూర్చి గూడ విచారించెదరు. ఉపసంఘమువారి రిపోర్టు ఫిబ్రవరి 15 వ తేది నాటికి పంపబడును. మరల అఖిలపక్ష సమావేశమువారు మార్చి మాసారంభమున గూడి యారిపోర్టునుగూర్చి నిర్ణయము గావించెదరు. ఉపసంఘమువారు విషయములను కక్ష జాగరూకతతో పరిశీలించి, ఎల్లరకంగికారార్థముగ రిపోర్టును తయారుజేసెదరని నమ్మకము. ఉపసంఘసభ్యులు ముందు వెనుకల నరసి, దేశసౌభాగ్యమును ముఖ్యముగ నెంచి, తాత్కాలిక విభేదములను పాటింపక, నిష్పక్షపాతముగ బ్రవర్తించుచో, అనుకూలఫలితము తప్పక చేకూరును. జాతీయసంయోగము లేనిది స్వరాజ్యము సిద్ధింపదని, నాయకులు గ్రహించిరి. హిందువులును మహమ్మదీయులును పరస్పర కలహములతో కాలముగడపుచో, స్వరాజ్యము వెనుకకు బోవుచుండును. ఈ సంగతిని గ్రహించియే, గాంధీమహాత్ముడు జాత్యైక్యమునుగూర్చి మిగుల పట్టుదల జూపుచున్నాడు. తదితర నాయకులుగూడ మహాత్ముని యద్రోశ్యముల సంగీకరించి, పాటుపడ నిశ్చయించిరి.

ఇతరవిషయములలో కాంగ్రెసుపక్షమువారిలో నేకీభవించినను ఏకీభవించకున్నను, జాత్యైక్యప్రవర్తనవిషయమున మాత్రము ఇతరులెవ్వరికిని భేదాభిప్రాయముండుటకు వీలు లేదు. కాంగ్రెసునందైకమత్యమును చేకూర్చుటకు గాంధీమహాత్ము డెట్లు పాటుబడెనో, వివిధరాజకీయ, సాంఘికపక్షముల మధ్య గూడ సంయోగమును గూర్చుటకును మహాత్ము డెట్లు పాటుపడుచున్నాడు. అతనినాయకత్వముక్రింద దేశమంతయు ఒక్కొక్కమూడు ముందుకు జనుట సుకరము. మహాత్ముడు సూచించిన ఉపసంఘ నియామకసూచనకు మొదట కొందరు అభ్యంతరిముల డెలుకకపోలేదు. ఉపసంఘమువారి సూచనలు బెల్లం కాంగ్రెసు తీర్మానములకు భిన్నముగ నుండుచో, వానిని విచారించుటకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభను జరుపవలసివచ్చునని మహాత్ము డంగీకరించెను. మితవాదులు కాంగ్రెసు శ్రీమను సామ్రాజ్యస్థ స్వపరిపాలనముక్రిందకు మార్చనలయుననియు, నూలుచందాను తొలగింపవలయు ననియు కోరినమాట నిజమే. కాని, ఉపసంఘమువా రిట్టివ్యర్థపుకోర్కెల సంగీకరింపరని

తలచెదము. ఏలనన కాంగ్రెసుసభవా రన్నిపక్షములవారిని చోటిచ్చుట యావశ్యకము. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులను కాంగ్రెసునండి వెడల గొట్టుట సాధ్యపడదు. ఇంగ్లండు మహాపూర్వకముగ సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మున కంగీకరింపనిచో, అన్నిపక్షములవారును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునే గమ్యస్థానముగ గైకొనవలసివచ్చును.

భారతీయుల స్వరాజ్యాదర్శము, ఇంగ్లండు దృష్టిపథము ననుసరించి నిర్ణయింపబడును. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గోరువారు కొందరయినను ఏర్పడినపుడు, వారికి కాంగ్రెసునందు చోటు లేదనుట మిగుల విరుద్ధము. కాంగ్రెసుపక్షములు మారవచ్చును గాని, ఆదర్శముమాత్రము సర్వసామాన్యముగ నుండవలయును. ఇంతియగాక నూలుచందా, స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయించుట కెట్టియాటంకము గలిగింపజేరదు. హిందూమహమ్మదీయసంయోగమున కిది యడ్డుపడదు. అందుచే అఖిలపక్ష సమావేశ నిర్ణయములకు కాంగ్రెసు తీర్మానములు విరుద్ధములు గాజాలవు. కాంగ్రెసు తీర్మానములు తప్పదోపత్రోక్కెనని నిశ్చయమైనదప్ప వానిని మార్పుజేయుట కవసరము లేదు. స్వరాజ్యవిధానము త్వరలో తయారగునని భావించెదము. బిసెంటువర్గమువారు దయారు చేసిన “కామను వెల్లు చట్టము” గలదు. అందలి ముఖ్యంశముల నిదివరకు సూచించియుంటిమి. మహాత్ముడు కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసములో గావించిన అమూల్యమగు సూచనలు గలవు. వీనినన్నిటిని ఆధారముగ గైకొని ఉపసంఘమువారు తమకార్యమును నిర్వర్తింపవచ్చును. ఇవి గాక సాంఘికప్రాతినిధ్యసమన్వయ గలదు. ఉత్తరహిందూస్థానమునందు హిందూమహమ్మదీయసమన్వయ, దక్షిణహిందూ దేశమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమన్వయ తీవ్రరూపము దాల్చినవి.

వీనిని పరిష్కరించుట యసంభవమని తలంప వీలులేదు. ప్రతి సంఘమువారు స్వవిషయమున ఎక్కుడు పట్టుదల జూపుచున్నను, దేశసౌభాగ్యమును గమనించి పాటుబడుచో, సామాన్యంశమును కనిపెట్టగలుగుదురు. సమరసభావముతో ప్రవర్తించిన, స్వల్పవిభేదములు సమసిపోవును. హృదయము మార్పు జెందవలయును గాని, కేవలము ఒడంబడికలవలన ప్రయోజన ముండదు. హృదయ పరివర్తనము గలుగనిచో పాశ్చాత్యప్రపంచము నందు ఐకమత్యము గుదుర్చుటకు జేసెడి కృత్రిమ ప్రయత్నములవలెనే, హిందూ దేశమునందు జరిగెడి యత్నములును విఫలత జెందకమానవు. మహాత్ముడు బెల్లం కాంగ్రెసుసభలో నుడివినటుల, హిందువులు మహమ్మదీయులపట్లను, మహమ్మదీయులు హిందువులపట్లను పక్షపాతము జూపవలయును. ఈవిషయమున మహాత్ముని వర్తనమే ఎల్లరకును మార్గము జూపుచున్నది. ప్రస్తుతస్థితిలో ఉపసంఘమును నియమించి లాభములేదని, కొందరు ప్రముఖులు వాదించిరిగాని, వీరికి గలిగిన నిరాశకు తావు లేదు. కొన్ని తావులందు హిందువులును మహమ్మదీయులును బుద్ధిపూర్వకముగ గావించుకొనిన ఐకమత్యపు ఏర్పాటులజూచిన, అచ్చెరువు గలుగక మానదు. ప్రజ వీరిని స్వరాజ్యసామర్థ్యమును

గనుపరచుచున్నపుడు, ఒడంబడిక గుదురదనుట పాడి గానరదు.

ఇందు కింకను సమయము రాలేదనిన, స్వరాజ్యమునకే తరుణమురాలేదని భావించబడును. ఇట్టి అపోహ కెడమాయకుండుట ముఖ్యము. వివిధ పక్షనాయకులును ఏకప్రదేశమున సమావేశమై తమ తమ యూహలను బయల్పరచినపుడు సమాధానము గుదురకున్నయెడల, ఇక ప్రభుత్వముతో రాండుటేబిలు సమావేశముల కెక్కడ వీలుండును? ప్రజలలో నేకీభావము గుడిరినపిమ్మటగాని, ప్రభుత్వముతో సమాధానము గుదురదు. ఎల్లరును స్వరాజ్య కళ్యాణమును తిలకింప. సత్యాతరము జూపుచున్నపుడు, అందు కడ్లు గలిగించెడి విఘ్నకారణములను తొలగించుకొనక మానరు. అందుచే తాత్కాలిక మనస్వర్థ లేకారణముచే నుదయించినను, అయ్యవి స్వరాజ్యవికాసముముందర సమసిపోగలవు. లాలాలజపతిరాయిగారు హిందూ పక్షాభిమానియయ్య, సమరసభావము జూపి ఉపసంఘనియామకమున కంగీకారము జూపి తమ విశాలహృదయమును గనుపరచిరి. స్వరాజ్యవిధానము తయారై, సాంఘికపు ఒడంబడిక తప్పక గుదురునని విశ్వసించెదము. ఇంతమాత్రముతో భారతీయుల కర్తవ్యము ముగియదు. పైయొడంబడిక ప్రకారము వివిధసంఘములవారును నడుచుకొన బ్రయత్నింపవలయును. భారతీయులు దయారుజేసిన స్వరాజ్యవిధానమును బ్రీటీషు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరింపనియెడల, ఎట్టి చర్య నవలంబింపవలయునో ఆ విషయమును గూర్చిగూడ ముందే యోచింపవలయును. భారతీయుల స్వతంత్రమనే స్వరాజ్యసాఫల్య మాధారపడియుండును. కేవలము కాగితపుచట్టములపై నాధారపడి యుండు జాలదు. భారతీయులకై పెంపొందుకొలదియు వారితీర్మానములపై గౌరవ మధికమగును. ఆ కారణముచేతనే, అత్యంతముఖ్యమగు నిర్మాణకార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహింపవలయునని మహాత్ముడు సంతతము బోధించుచుండును. అఖిలపక్ష సమావేశమువా రీవిషయమును గూడ నిర్ణయించి చరితార్థులయ్యెదరుగాక!

“నిరర్థకపు కాంగ్రెసుసభ”

“నిరర్థకపు కాంగ్రెసుసభ” యను శీర్షికతో యీవార మందిన లండనుపైముప్పత్రిక ప్రధాన వ్యాసము వ్రాసెడి. గాంధీదాసు ఒడంబడిక, యీపత్రిక కాశ్చర్యము గలుగజేసెను. ఉభయ నాయకులమధ్య సమాధాన వెట్లు గుడిరెనో పైముప్పత్రికకు డెలియకున్నది. కాని, యీ ఒడంబడికవలన లాభములేదని, పైముప్పత్రికకు నిశ్చయమే. ఈపత్రికధోరణి జూచిన, స్వరాజ్యబహిష్కారపక్షములమధ్య ఒడంబడిక గుడిరినందులకు లోలోన విషాదము గనుపించును. ఇరుపక్షములును కలహించుచున్నపుడు గలిగినసంతసము నేడు మటుమాయమయినది. మహాత్ముని అభ్యక్షోపన్యాసము, అసంబద్ధప్రలాపమువలె నున్నదట. ఇంతకన్నను విశేషమేదియు పైముప్పత్రికకు గోచరించుట దుర్లభము. స్వరాజ్యమునుగూర్చి మహాత్ముడు నిర్ణయము గావించక పద్ధతులనుమాత్రమే సూచించి వదలి

వెట్టెనని, టైముక్రమిక యధిక్షేపించుచున్నది. మహాత్మునిదృష్టిలో స్వరాజ్యనిర్వహణయత్నము నకన్నను, స్వరాజ్యసాధనమే ముఖ్యము. నేడు అఖిలపక్ష సమావేశమువారు స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇట్టి విధానమును టైముక్రమిక ఆమోదించునా? లేక బ్రిటీషువారే స్వరాజ్యవిధాననిర్ణయాత్మక లని తెలిపి, నిరసనభావము జూపునా? ఇంగ్లండుకు ఖరీదుసమయ ముచెచ్చినది. కాంగ్రెసుచర్యల ఖట్ట టైముక్రమిక ఏవగింపు జూపుచుండ, మిత వాదులచర్యల నయినను ఆమోదించుచున్నదా? అదియు గనుపించదు. మితవాదులు సయితము అసంభవమగు కోర్కెల గొరుచున్నారు. ఈ పత్రిక ఆశలన్నియు, ఆంగ్లో-హైందవులు, పంచ ములు, సిక్కులు మున్నగుసంఘములపై ఇంకను నిలిచియున్నవి. కాని పంచములును సిక్కులును గూడ సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి నే వాంఛించుచున్నారనియు, త్వరలో నీవిషయమున గల దురభిప్రాయ ములు తొలగిననియు నమ్మెదము. విభజించి పాలించెడిసూత్రము ఇకమీద బనికరాదని స్పష్టముగ తెలుపుట భారతీయులకర్తవ్యము. లేనిపోనిసాకుల జెప్పి స్వరాజ్యసిద్ధి నాటంకపరచుట కికమీద నేరీకని సాధ్యపడదు. హిందూ దేశమున నిర్బంధములను ప్రయోగించి, ప్రజలను పశుపరచుకొనుట దుర్లభ మని, సోపలిస్తు దివ్యావృత్తిక చాటుచున్నది. ఈ మందలింపును బ్రిటీషు రాజ్యాంగవేత్తలు పాటించి వివేకముతో మెలగెదరా?

నిన్నుజాతులు : మహాత్ముడు

కాలీప్రజలను నిన్నుజాతుల సమావేశమును, మరొకరిని సమావేశములను మహాత్ము డిటీవల సం దర్శించి, వారివిధ్యుక్త ధర్మములను బోధించెను. ఈ సభలన్నిటిలో కద్దరుపట్ల విశేషాభిమానము జూప బడెను. కాలీప్రజలు సూలువడుకుటకును కద్దరును తయారుజేయుటకును అంగీకరించుటయగాక, మద్య పానమును సంపూర్ణముగ వినర్జించుటకును మహాత్ము నకు బాసయిచ్చిరి. మాంసాహారమును వినర్జించు టకుగూడ వీరు సంసిద్ధులయిరి. మూడుసంవత్సర క్రిందట వీరిలో అద్భుతప్రబోధము గలిగెను. త్రా గుడును మానుటవలన, పార్సీ మద్యవిక్రేతలకు నష్టము సంభవించెను. వీరును, అధికారులును జేరి, ప్రజలలో గలిగినప్రబోధము నణచివేయజూచ్చిరి. స్వదేశసంస్థానములందేమి, బ్రిటీషుప్రాంతములందేమి కల్లంగడులను పూర్తిగ మూసివేయవలయునని ప్రజలిపుడు కోరుచున్నాడు. తమకోర్కెను వీరుమహా త్మున కెరుకపరచిరి. మద్యపురాబడిని వదలుకొన వలయునని, బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారిని మహాత్ముడు శాసనసభ్యులద్వారా కోరుచున్నాడు. స్వదేశసంస్థా నములవా రిట్టిరాబడిని వదలుకొని, తమనుతమ ప్రజలను వినాశమునుండి తప్పించవలయునని, మహా త్ముడు వేడుచున్నాడు. దాదాభాయి నౌరోజీ, నర్. ఫిరోజీషా మహతా మున్నగు మహామహుల నుద్భవింపజేసిన పార్సీసంఘము మక్యలాభమును పొదలుకొని దేశసేవయునర్చుట ధర్మమని మహా త్ముడు విన్నవించుచున్నాడు. మద్యపానము ప్రబలుటకు కారకులు ప్రజలుగారని విదితమగుచున్నది.

అధికారుల దృష్టిపథమే, యిందుకు ముఖ్యకారణ మగుచున్నది. మద్యపురాబడిపై నాశను విడనాడు నెడల, హిందూదేశమున సంపూర్ణ నిషేధమును కొనసాగించు క్రొత్తమాత్రము కష్టము గానేరదు.

విచిత్రాక్షేపణ

ఇటీవల ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘసభయందు పర్య సింఘు, పాశ్చాత్యదేశములందువలె యాచ కులచే నిర్బంధముగ పనిజేయించుట యిక్కడ పాపగదనియు, సహజధార్మికశీలురగు భారతీయులిట్టి నిర్బంధము నేవగించెద రనియు, మహాత్ము డువ దేశించినరీతిని నూలువడుకుట కెల్లరను ప్రోత్స హించుట మేలనియు, వేమవరపు రామదాసుపం తులుగారు సూచించియుండిరి. వీరి యుద్దేశ్యము యాచనావృత్తిని ప్రోత్సహపరచుట గాదనియు ప్రాచ్యసాంప్రదాయముల కనుకూల మగువ్యవస్థల నవలంబించుట మేలనిదెలుపుటయేయనియు, స్పష్ట మగుచున్నది. మద్రాసు మెయిలుపత్రికమాత్రము ఇందుకు విచిత్రవ్యాఖ్యానము గావించినది. భిక్షా తనవృత్తికి ప్రోత్సహ మొసగెడి పంతులుగారు ట్టేటుకొన్నిలునభలో ప్రాతినిధ్యము వహించుటకు తగరనియు, అట్టివారి నెన్నికొనవల దనియు, యీ ప్రతిక హెచ్చరించుచున్నది. ఈ హెచ్చరిక పృష్ఠతా డనమువలన దంతభగ్ను మయ్యెనను రీతి ననుసరించుచున్నది. బాతీయ వాదులు కొన్నిలుకు పోకుండ నాటంకపర చుటకు, మెయిలుపత్రిక కింతకన్నను ఎక్కుడు బల వత్తరమగు హేతువు లేనియెడల, ఈపత్రిక చేసెడి మత్సరగ్రస్త మగు వ్యాఖ్యానములు రామదాసు గారి విజయమునకే తోడ్పడగలవు.

మద్రాసు హిందూ ధర్మాదాయచట్టము

సత్యమూర్తిగారు ధర్మాదాయచట్టమును రద్దు జేయుటకు ప్రవేశపెట్టినచట్టము, ఈమారు శాసన సభలో చర్చకు రాదనియు, రాజప్రతినిధిగారు సూ చించిన వ్యవస్థల ననుసరించి సవరణచట్టమును మద్రాసుప్రభుత్వమువారే ప్రవేశపెట్టెద రనియు, డెయిలీ ఎక్స్ప్రెసుపత్రిక దెలుపుచున్నది. టెక్ని కలు కారణముల మూలమున, సత్యమూర్తిగారి ప్రతి పాదనము నీమారు నిలిపివైచినను, ప్రజలు ధర్మా దాయచట్టము నామోదింపజాలరు. ఈచట్టమును బూర్తిగ నవలించుటకు మారుగ, రాజప్రతినిధిగారు సూచించిన ఒకటి రెండుచోట్లు మాత్రమే నవరించుట ప్రయోజనకరముగాదు. రాజప్రతినిధిగారియ నను తమ కాక్షేణార్థములని తోచినవిషయముల నన్నిటిని వివరింపక స్థానిపులక న్యాయముగ ఒకటి రెండుసంగతులమాత్రము బేర్కొనిరి. అట్టితరీ ప్రతి ప్పనాలనుంచి, ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించుట ప్రభుత్వధర్మము. ప్రజాప్రతినిధులు సూచించిన ఆక్షే పణలను త్రోసిపుచ్చి, రాజప్రతినిధిగారు ఆక్షేపిం చిన విమృటమాత్రము వారియా దేశము ననుసరించుట, స్వతంత్రతలోచనకు నిదర్శనము గాజాలదు.

దక్షిణాఫ్రికా: పర్ణభేదము

దక్షిణాఫ్రికాలో రంగుభేద మెంతటి తీవ్రరూ పము దాల్చుచున్నదో విదేశవార్తలందు గన్ప టును. శ్వేతతరజాతులు దక్షిణాఫ్రికావారయినను

ఆసియావాసులయినను, వీరికి ఏవృత్తియందును నైపుణ్యపు సర్దిఫిట్టులు నీయగూడ దని, శాసించ బోవుచున్నారు. కొన్నిరకములపనులను తెల్లవా రలుదప్పు తదితరవర్ణములవా రెవరును జేయగూడ దని, ప్రభుత్వమువారు శాసించెదరు. ఇట్టిసిద్ధిలో భారతీయు లింకను ఓడిమిజూపు టెటులనో దెలియ దు. దక్షిణాఫ్రికావాసుల రక్షణబాధ్యతను వహించెడి తెల్లవారు, వీరి జీవనములను ఊడబెరుగుట మూలముననే తమ ధర్మమును నిర్వహింపగలరు గాబోలు! తెల్లవారి స్వార్థపరత్వము మిన్ను ముట్టినది. వీరి ధర్మప్రసంగముల నిక నెవ్వరును నమ్మజాలరు. నల్లజాతుల సాభాగ్యమును శ్వేతజాతులవారు పెం పొందించెదరను సూహ కల్ల యని, దక్షిణాఫ్రికా చారిత్రము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది.

కాశీ: రీక్రూటింగు

కాలసీలకు కూలీలను గొంపోవుటకు, యాత్ర జరుగు సమయములందు ప్రయత్నింపగూడదని, ఎమిగ్రేషనుచట్టము దెలుపుచున్నది. కాని, కాశీ యందు సంవత్సరమంతయు యాత్రకులు మూగు చునేయుందురు. అట్టి పవిత్రప్రదేశమును రీక్రూ టింగుస్థలముగ గావింపగూడదని ప్రజలు మొర జెట్టుచున్నను, వారిమొరలు విఫలమయ్యెను. ఇది మిగుల అక్రమ మని, సి. యఫ్. ఆంధ్రూసుగారు దెలుపుచున్నారు. మారిషసుకు వలసపోయిన 519 మందిలో 303 గురను కాశీనగరమునుండియే రీక్రూటు జేసిరట. ఇట్టిచర్యలు అత్యంత పుణ్యశీర్షమగు కాశీలో జరుగుచుండ, ఏహిందు వునకు మనస్తాపము గలుగకుండును? ప్రజాభిప్రాయ మీతీరున నిరసింపబడుచుండ ప్రజలలో నశాంతి వృద్ధియగుచో నాశ్చర్య మేముండును?

బెంగాలు ఆరినెన్సు

సి. దొన్స్వామి అయ్యంగారి తీర్మానము

ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారి ప్రత్యామ్నాయ సవరణ తీర్మానములు

ధిల్లీ, జనవరి 24 :— భారతశాసనసభామండలముపై బెంగాలు ఆర్డినెన్సు రద్దుగావించవలయునని, గోరు సి. దొర స్వామిఅయ్యంగారి తీర్మానముపై, బెంగాలు ఆర్డినెన్సుమీద బుధవారమునాడు భారతశాసనసభయందు చర్చజరుగనున్నది. రేపు ఆశివారము సాయంత్రముందు సమావేశమగుచున్న జాతీ యవాదుల సమావేశమందు, తీర్మాన మేరూపము దాల్చవలయు నో నిర్ణయింపబడును. ఈలోపున దొరస్వామి అయ్యంగారి తీర్మానమును సవరణ గానించుటకు, జాతీయపక్షపు కార్యదర్శి యగు ఎ. రంగస్వామిఅయ్యంగారు, రెండు ప్రత్యామ్నాయ సవరణలు భారత శాసనసభయందు ప్రతిపాదించుటకు బంపిరి. చట్టముక్రింద సర్దిపై చేయబడినవో బెంగాలు క్రిమినలులా ఆ మెండుమెంటు బిల్లును, 1924-వ సంవత్సరపు 1-వ యిండియను క్రిమినలులా ఆ మెండుమెంటుఆర్డినెన్సును తీసివేసి భారతశాసన సభచే ఆమోదింపబడిన అట్టచే నవి రద్దు చేయవలయుననియు నొక ప్రత్యామ్నాయ తీర్మానమును ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు ప్రతిపాదించెదరు. బెంగాలుక్రిమినలు లాఆ మెండుమెంటు బిల్లు చట్టమైనయెడ, ఆర్డినెన్సు ప్రకారముగ గాని, రిగ్యులేషను మూడుక్రిందగాని, ఇండియనుసీవల ప్రాసీజరుకోడుల నిబంధన క్రిందగాని, నిర్బంధింపబడిన వారలను వెంటనే విచారించుటకు చర్య దీసికొనవలయుననియు, విచారంపబడుటకు ప్రభుత్వ మిష్ట పడనియెడ అట్టివారిని, విచారణయందు నిర్దోషులని తెల్పబడిన వారిని, వెంటనే విడుదలజేయుటకును, 1924- వ సంవత్సరపు 1-వ ఆర్డినెన్సును భారత శాసనసభామండలము నొందిన అట్టచే రద్దుచేయుటకును, రంగస్వామి అయ్యంగారి కెండవప్రత్యా మ్నాయ తీర్మానము ప్రతిపాదింప బడును. (ఆ. ప్రెస్)

మదరాసు వార్తలు

చెన్నై పురి అన్నదాన సమాజము:—చెన్నై సమాజమువారు జరిగిన 4 వారములలో మొత్తము 2150 మంది బీదలకు అన్నదానము చేసిరి:—

జరిమానాగాని 2 నెలలు పైదుగాని:—జెనీవా నుండివచ్చిన కాగ్రెస్ అను పేరుతో వి. వాల్టర్స్ అను నాటని యొద్దపెన్సెలు ఒకటిపట్టుబడినది. దానికి లైసెన్సు లేదు. మేజిస్ట్రేటుదగ్గర కేసులేగా 200 జరిమానా లేనిచో 2 నెలలు కఠిన శిక్షననుభవించ వలయునని తీర్పుచెప్పెను.

మనూచి నివారణము:—పట్టుములో మనూచి వ్యాపించుచున్నదిగాన భిక్షురంగ సంస్థల అధికారులు, వ్యక్తులు తమకు తమవారికి ట్రీ కా లు వేయించుకొనుట చుట్టూను నియు, మనూచియున్న యిల్లు యజమానుడు అధికారులకు రిపో ర్టుచేయవలయుననియు, ట్రీ కాలు వేయించు కొనుటయే మనూ చినివారణకు తగిన యుపాయమనియు ఆరోగ్యాధికారి ప్రక ణించుచున్నాడు.

రాకపోకలు:—రా॥ బి॥ టి. తణికాచలంపేటి) ఉ దకమండలమునుండి జైల్ల యిస్పెక్టర్ జనరల్ మేకనోచీ, డి॥ బి॥ జె వెంకటసారాయ్య నాయుడుగారు నేడుదయం జచ్చిరి.

రియర్ ఎడ్మిర్ హెచ్. డబ్ల్యు. రిచ్చండ్ లెఫ్టినెంట్ సావికదళాధ్యక్షుడు నిన్న సాయంత్రము "చాతాం" ఓడపై ఎచ్చిరి వారికి ఉదయం గొప్ప స్వాగతముయబడెను. గవర్నరు గారు వారు పరస్పరదర్శనముల గావించుకొనిరి. వీరిరాకకు గు ర్తుగా ఫిరంగులు మోగింపబడెను. పెద్దలు, ఉద్యోగులు వీరికి స్వాగతమిచ్చిరి, పోలీసుమాటు హడావిడిగా హార్బరునుండి గవర్నరుమెంటు భవనమువరకా సహారా నిలుచుండిరి. వీరికి స్వా గతమిచ్చినవారిలో మైసూరు యువరాజు మొదలగు ప్రముఖులు గలరు.

హిందూధర్మాదాయముల చట్టము

సత్యమూర్తి గారిబిల్లు
హిందూధర్మాదాయములచట్టము వైస్రాయిగారి సమ్య క్తినిబడసిన పిదప యింకను భార్యనెంటు జ్ఞానజలులో ప్రక టింపబడినందున దానిని తొలగించుటకుగాను సత్యమూర్తి ప్రతిపాదించుటను బిల్లుకాసనకేభలో ప్రవేశపెట్టబడదని తెలి యుచున్నది.

వైస్రాయిగారు నూచించినప్రకారము సదరు చట్టము నకు ప్రభుత్వమువారి కొన్ని సవరణల ప్రతిపాదించునన్నారు.

ఆంధ్రభారతీతీర్థ పట్ట ప్రదానము

సం దేహాని పృ త్తి

(భారతీతీర్థ రిజిస్ట్రార్ వి. ఎస్. శ్యా వి. ఏ. బి. టి గారు ప్రచురణార్థము ఈక్రిందివిషయమును బంపుచున్నారు.)
విశ్వవిద్యాలయమువారు అడిగిన వారికెల్లను బిరుదులు లను, పట్టములను నిచ్చెదరన్నభయముపజలలో కొందరికి కలవని, మాకు అనుదినమువచ్చుచున్న ఉత్తరములవలన తెలియుచున్నది. ఇందులో ఎంత మాత్రమును నిజములేదు. విశ్వవిద్యాలయ నియమముల పరికించినవిశ్వవిద్యాలయపట్టము (డిగ్రీలు) బాం ధవలయునన్న కొంతకాలము విశ్వవిద్యాలయమువారి కలకాల లలో విద్యార్థులుగా చేరి, పండితులయొద్ద శిక్షణబడెనువలయు ను అటులేవలన విశ్వవిద్యాలయమువారి పట్టపరీక్షలలో వారి లెక్కలయను, బిరుదుల బడయుచున్నారను, విశ్వవిద్యాలయ మువారి పరీక్షా విధానము ననుసరించి శిక్షణబడి కృతార్థులై గాని యీగౌరవమునకు అర్హులుకారు. దీనిని దేశీయులందరు గ్రహించవలయును.

ప్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయమువారు బిరుదుల పట్టముల నిచ్చు విషయమునకున్న ప్రజలలో ఆంధ్రవిజ్ఞానమును పెం పొందించుకేయ ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. దీనిని సైతము ఆభిమానులందరు గ్రహించి, మా యీ యాశయముల నిర్వహణ ముగా కొనసాగుటకు అన్నిరీతుల తోడ్పడ తోరుచున్నాము.

ఆరోగ్యసూచనలు

ప్రాద్దునలేవగానే ఒకపావుసేపు వేడినీళ్లు తాగినచో జిర్ణికై పుష్టితగును
యిప్పరిమగ తలవెంట్రుకలు నెరియున్నచో ఆలివు మునుపెచ్చుచేసి రావలెను.
అకిం శ్లంబు మద్యముగను మెధులేతుడు స్పింటు రుద్ది చో పగుట్టుపగవు.

విషమిడి చంపయత్నించుట

శిక్ష రద్దుచేయుట

చిత్తూరుజిల్లా కొండవల్లినివాసి యగు గిండడు అనువా డు మల్ల ప్రియందు నివసించు మాదిగ సుబ్బడు అనువానిని విషముపెట్టి చంప యత్నించెనను సేరముపై చిత్తూరు సెషన్సు జడ్జిగారు 10 సం॥ శిక్ష విధించిరి. అందుపై అప్పీలు చేయగ నేడు న్యాయమూర్తులు వారెను, దేవదాసుగారలు శిక్షను రద్దుచేయుచు తీర్పు నొసంగిరి.

(ప్రాసిక్యూషనువారి వాదన ప్రకారము ముద్దయి చని పోయిన సుబ్బడు అనువానికి 29-7-24 న సజ్జలు జైలును తిను టకు నిడెను. దానిని తిని తన యింటికి వెళ్ళుమండగ మార్గమందు సుబ్బనికి కడుపునొప్పి వాంతులు గలిగెను. వెంటనే ఆతడు అనుపత్రికి గొనిపోబడి చికిత్స చే య బ డెను గా ని మ రు సటిదినముననే మరణించెను మరణసమయమందు సుబ్బడు మ్యాజిస్ట్రేటునకు వాక్యాలమిచ్చుచు తనకు ముద్దయి సజ్జలు జైలునుపెట్టగ తానుతింటిననియు తనబిడ్డకొరకై మరయ్యుం తనిదగ దానిని తనయొద్దనుంచితనని చెప్పెను. ఆమిగిలిన జైల్ల పుముద్ద చైద్యులచే పరీక్షింపబడి అందు విషసంబంధమేమి యులేదని రుజువుపర్చబడెను. కాని చనిపోయినవాని శవము పరీక్షించగ నందు విషసంబంధమున పదార్థముగలదని కనుగొని రి చనిపోయిన సుబ్బడికి విరోధియగు వెంకటసామి యనునా తని ప్రాత్యహముచే నీవిషము పెట్టుబడియెనని క్రిందికోరునందు ప్రాసిక్యూషనువారు వాదించిరి.

ఎ. శివనాథకొ గారు ముద్దయితరపున వాదించుచు ము ద్దయి విషమునిచ్చుటకు ప్రత్యేక ఉద్దేశ మేమియు లేదనియు ఒకచో సజ్జలు జైల్ల మువిషపూరితము లైనను ముద్దయి వాని నెరిగి యుండజాలదనియు వాదించెను.

న్యాయమూర్తులు ముద్దయి చంపుచుదేశముతో విషము నొసంగినట్లు సాక్ష్యము లేనందున క్రిందికోర్కెతీర్చుచు రద్దుపరచి శిక్షను త్రోసివేసిరి.

వివాహము రద్దు చేయగోరుట

భార్యయొక్క దుర్వ్యాపారము

నేడు మదరాసు హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తివారిరు గారి సమక్షమున ఎడ్వీన్ ఆల్టర్ నన్ స్కాటు అనునొక ఆంగ్లో హైందవుడు దెసరిమేరి లూయీస్ స్కాటు అను తన భార్య యొక్క వివాహము రద్దు చేయవలసినదిగ 1868 సం॥ వివాహ ము రద్దుచేయుచట్టము క్రింద పీటివను పెట్టుకొనెను. ఎడ్వీన్ ఆల్టర్ నన్ స్కాటు ఆంగ్లో హైందవుడు. క్రైస్తవమతము. దెంగళూరునందు సాల్టు అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరుగ పనిచేయు చుండెను. 1914 సం॥ నెవ్రెంబరులో వికాఖపట్టణముందు వివా హము గావించుకొనెను. 1915 సం॥ నవంబరు మెలో వారి కొక పుత్రుడుగలిగెను. 1920 వ సం॥ జనవరి భరతు భార్యభర్త లిరువురు కాపురముచేసిరి. పిదప భర్త సంగ్రామముందు పనిచే యుటకు వెడలచు భార్యను కుమారుని దెంగళూరునందు దిగ విడచెను. 1921 మార్చి నెలలో తిరుగ నాతడు దెంగళూరునకు రాగ భార్య తనయింటిని విడచి కేరళకయింటియందు నివసిం చుచుండుటకు గనుగొనెను. భార్య భర్తతో నుండుటకు నిరక ంచెను. ఎడ్వీను వికాఖపట్టణమునందు ఉద్యోగములో ప్రవేశిం చుటకుగాను భార్యను పుత్రుని మామగారి ఇంటిలోపదలి తానొం ట రి గ వె ల్లె ను. 1924 సం॥ ఆగస్టు నెలలో తనభార్య మామగారి రింటినికూడదలి కామ్ములెత్ అనుమతి యొక ప్రీత్ వేరొకచో నివసించుచుండెననియు పలుమారులు బహువిధములగు దుర్వ్యాపారములకు లోనైనదనియు ఇప్పటి కిని అట్టివిధానిగ నె గ డువుచున్నదనియు నాతనికి తెలియ వచ్చెను. అనేక మాంలు భార్యనట్టి దుర్మదేశవలె తనతో నుండవలసినదిగ కోరెనుగాని అట్టిప్రయత్నములన్నియు నిష్ఫల ములాయెను. చివరకు భర్తవిసిగి వివాహము రద్దుచేయబడుట కును కుమారుని తనవశము చేయుటకును కోర్టువారి అనుమతి గోరెను. విచారణ జరుగుచున్నది. సిడ్నీ స్క్రిత్తు కె. యస్. నారాయణయ్యగారు ఎడ్వీకొ తరపునను, రాజగోపాలకొ (భారీద్దురు) ఏ. యి. రెన్ కాంటరుగారలు ఎడ్వీన్ భార్యత రపునను వాదించిరి.

రాధామాధవనభ:—ఫిరేవరినెల మొదటి తేదీ ఆదివారమునాడు మధ్యాహ్నము 12గంటలకు కృష్ణపు నాయు డు అగ్రహారంబిగి 26నంబరుగల శ్రీయుత శిరోభూషణ వెంక టాదు కాస్త్రీగారిగృహమున శ్రీరాధాకళ్యాణముహూర్తము జరుగెను. విష్ణుబు బీడుకన్నా తానము జరుగెను.

ఉరిశిక్ష తొలగింపబడుట

న్యాయమూర్తులు వాలసు దేవదాసుగార్ల సమక్షమున

రామనాడుజిల్లా ఉత్తకోశ మంగళం నివాసి యగు అయ్యరు పెరుమాళ్ పిళ్ళయను నాతడు తన భార్యయొక్క స్వభావమును కించించి ఆమెకు హత్య యొనర్చినను సేరముపై రామనాడుజిల్లా సెషన్సు జడ్జి ముద్దయికి ఉరిశిక్ష విధించెను. సెషన్సు జడ్జిగారి సమక్షమున యొసంగిన సాక్ష్యముందు ముద్ద యిపై సేరము సెక్షువగ రుజువు పనుపగల బలవత్తరమగు సాక్ష్యము లేదు. ప్రప్రథమమున విచారణ సమయమున న్యాజిస్ట్రేటుగారివద్ద నొసంగిన వాక్యాలములను తీసాక్ష్యమున కును చాల వ్యత్యాస ముండెను.

న్యాయమూర్తులు ప్రాసిక్యూషనువారిచే ముద్దయిపై నారోపింపబడిన ఉద్దేశము రుజువుగా లేదనియు, ముద్దయి హత్య నొనర్చినని ప్రత్యక్షముగుసాక్ష్య మేమియు లేదనియు, క్రిందికోర్కెనందలి సాక్ష్యము ముద్దయి నేవిధమున సభాధ్యక్షునిగ జేయుటలేదనియు తలంచి ముద్దయిని శిక్షనుండి విడుదల జేసిరి.

డి॥ బి॥ యల్. ఎ. గోవిందరావును అయ్యర్, కె. యస్. రామభద్ర అయ్యర్గారలు ముద్దయి తరపు వాదించిరి.

మధురవార్తలు

మధుర, జనవరి 25—నిన్న సాయంత్రము తిరువలనా యకుని భవనముందు జిల్లా న్యాయాధిపతి రెయిలీగారి యధ్యక్షత క్రింద నొకసభ గావించబడెను.

సెంటుజూన్సు ఆంబులెన్సు పటాలము

దీనియొక్క శాఖనొకదానిని గ్రామమున నాపించుటకు తీర్మానింపబడెను. దానికి తాత్కాలిక సంఘముకట్టి లెఫ్టి నెంటుకర్నల్ చార్లీ. వి. యమ్. యస్ గారధ్యక్షుడుగను, సాం డర్న యమ్. ఏ. ఐ. యి. యస్ గారు పూర్వక్షుడుగను, సేర్ప జిడిరి. ఈసంఘమువారు పటాలముశకు గావలసిన నియమము లను తయారుజేతురు.

బాలికనుజంపుట

రెంక సంవత్సరముల ప్రాయముగల శిశువొకటి చంపఁ బడి, రైలుమార్గమున నేటియుదయము మాడబడినది. ఈ బిడ్డ రామనాథపురిము, మండపమునుధ్వనుంచి పూలియను స్త్రీవనువద్ద పారవేయబడినది.

రు 4000 ల దొంగతనము

మొన్నకుక్కవారమురాత్రి కొందరు దొంగలుగలసి, రామ నాథపురముజిల్లాలో సాయలగూడి యను గ్రామములో సా హుకారగు మీనాక్షినుండర చిట్టిగారి యింటబడి రు 4000/- లను, నగలను దొంగిలించిరి.

ముదుకలతూరు పోలీసుస్టేషను సబ్-కొయిన్ స్పెక్టరు శర్మ రు 8000/-లఖరీదుచేయు నగలను బయటకు దీయదలిగెను. ఇవి సముద్రపుటాపున నొక కొబ్బరితోటలో ధూళాపిత్తులు జేయబడినవి. పోలీసువారింకను, మిగత దానికొఱకు వెదకు చుండిరి.

సర్ మాం లేగుబట్లరుగారి ఆగమనము

సర్ (ప్రాంత్యపైగారి నిర్ణయము
నాగపురము, జనవరి 26:—నిన్న నిచ్చటకు మేచేసిన నూతన గవర్నరుగారరు సర్ మాం లేగుబట్లరుగారికి సర్ (ప్రాం త్యపైగారు అధికారి భారములను బిడ్గించిరి.

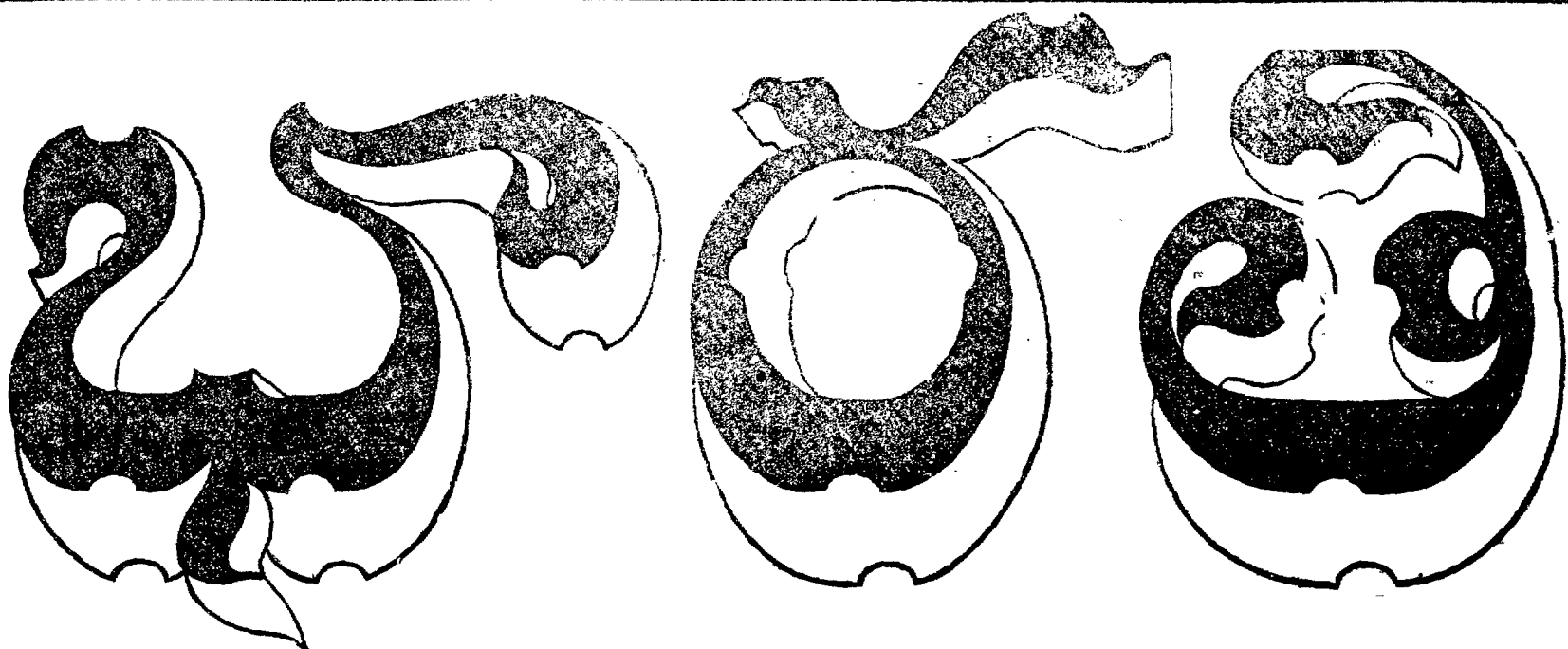
ప్రత్యేక పురైలో నేటిఉదయమున నాగపురమునుం డి బయడరిచెడలిరి. వీరు పోవుచున్నారని నూచించుట ఫిరంగులుపెల్లుబడెను. విరిమించుచున్న గవర్నరుగా గౌర వార్థముగౌరవపటాలమును, బాండు, యూనియను నాగువ్యజ ముదలకుతంతులు రై నిష్ఠేమనవద్ద జరుపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

మధ్యపరగణా శాసనసభ

మార్చి 3-న తేదీని సమావేశమగును
నాగపురము, జనవరి 26:—మార్చి 3వ తేదీ మంగళవా రమందు మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభ సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

సైనికవిమానము

ఆలవోభాదు, జనవరి 26:—పొట్లానుండి, విచ్చిచి 450 క్రమ, యిదుట రుదించిన సైనికవిమానము నేటిఉదయమున 9.15 గంటలకు నెడలికొయెను. (ఆ. ప్రె.)

నచిత్రమానవత్రిక.

ప్రతి చాంద్రమాసాదిని ప్రచురింపఁబడును

ప్రతి సంవత్సరమున మూడు నాలుగు రంగుల చిత్రములు ఇతర చిత్రములు ప్రచురింపఁబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

పుష్కమానసంచిక

విషయానుక్రమణిక

భారతి ప్రశంస; శంకర దివ్యమూర్తి—కొణిదెన బాలకృష్ణయ్య గారు; స్వవిషయము; కడుపుతీపు—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; బెల్లాము కాంగ్రెసు; వేసవికాలపు శాతమి—మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; లక్షణగ్రంథవిశేషములు—విద్వాన్ దువ్వూరి వేంకటరమణశాస్త్రిగారు; స్వప్నగత వేణుగానము—పెమ్మరాజు లక్ష్మీపతిగారు; రుక్మిణీపరిణయము—భమిడిపాటి పెదరామసోమయాజులు గారు; లేఖని—ఉమర్ అలీషాగారు; ద్రవిడవాఙ్మయము—ఆంధ్రులు—ఆ. రంగస్వామిసరస్వతిగారు; లక్ష్మీ—భమిడిపాటి రామసోమయాజులుగారు; మనిషి—కోటి-చింతా దీక్షితులుగారు; విజ్ఞానబీజము—దంటు సుబ్బవధానిగారు; సుశీలారూపములు—పారసంది జగన్నాథ స్వామిగారు; పురాణస్మృతితరంగిణి—శ్రీ వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు; ద్రావిడ—శ్రీమతి పులుగుర్త లక్ష్మీనరసమాంబగారు; పాపరాజకవి ప్రశంస—గున్నేపల్లి అక్షయలింగముగారు; పాల్కురికి సోమనాథుని గురుప్రశంస - నిడుదవోలు వేంకటరమణగారు; నన్నయభట్టారకుడు—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; శాయువార్తాపద్ధతి—కానూరు లక్ష్మణరావుగారు; చాటూర్తులు—నడకుదుటి వీరరాజకవి గారు; తానొకటితలచిన దైవమొకటి తలచును—సునర్ల సూర్య

ప్రకాశముగారు; పూలకన్నె—వీనుగు తమ్మిరాజుగారు; తిరోధానము—విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు; మార్గాన్వేషణము—దుర్గ మహాంతి సీతారామశర్మగారు; గానము—కాశీనాథుని భైరవమూర్తి గారు; అనుతాపము—మండపాక పార్వతీశ్వరశాస్త్రిగారు; నాటకములు—జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారు; ఈశ్వర ప్రసన్నత—టి. శివశంకరంపిళ్లె గారు; ప్రాచీనాంధ్ర—తెవ్వరు?—ఆర్యులుకారా?—చిలుకూరి వీరభద్ర రావుగారు; ‘లేవ్ జే’మహాత్ముని—సుభాషితములు—ఆదిపూడి సోమ నాథరావుగారు; హిందూదేశపు లక్కపరిశ్రమ—చీరావూరి రామ సోమయాజులుగారు; గ్రాంథికవ్యాపహారిక భాషా విస్తారతారావళి—త్రిపురాన వేంకటసూర్యప్రసాదరావు దొరగారు; కొన్ని కాకతీయ శాసనములు—మానవల్లి రాఘవకృష్ణకవిగారు; శ్రీవేంకటేశ్వర స్తవము—మండలేముల వేంకటశాస్త్రిగారు; తంజావూరి సరస్వతీమహల్—వేమూరి విశ్వనాథశర్మగారు; పల్లెటూరి పయనము—కాశీ వ్యాసా చార్యులుగారు; పద్మనాయకవిక్రమనాటక విమర్శనము—శ్రీరంగము సోమేశ్వరశాస్త్రిగారు; నేవ్య సేవకోపదేశము—శ్రీరాజా వాసిరెడ్డి దుర్గానదాశివేశ్వర ప్రసాద బహద్దరు గారు; గ్రంథవిమర్శనము; నిర్మలాత్మ—చింతలపూడి సీతారామయ్యగారు; సాభిప్రాయవిశేషములు.

చిత్రపటములవివరము

త్రివర్ణచిత్రములు:—శ్రీకృష్ణుడు—భారతరణరంగ సూత్రధారుడు; ‘నన్ను చంపెదనన్నావుకాదా!’, ‘లక్ష్మీ...ఆ బంతిమొక్కల మధ్యని మేలుబంతి అయిపోయినది.’

సాధారణచిత్రములు:—మహాత్మాగాంధీ, శ్రీయ్యత గంగాధర బాలకృష్ణదేశపాండే, కెప్టను బి. శ్రీనివాసమూర్తి, సర్ శంకర నాయర్, ఏ. రామస్వామిమొదలియారు, డి. కే. భరద్వాజ; బాబు రాజేంద్రప్రసాదు, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి; డాక్టరు కిచలూ, పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, దేశబంధు చిత్రరంజనదాసు, బాబు య్యాషకాంతిఘోష; బెల్లాము జాతీయమహానభామంటప సింహ

ద్వారము - వెలుపలివైపు, లోపలివైపు; గాంధీమహాత్ముని ఉపన్యాసము, ప్రతినిధులకు నీటివసతులు; గ్రంథాలయసభా ప్రతినిధులు; విజపూరు గోల్ గుమట్; జైన దేవాలయము—బెల్లాముకోట, బెల్లాముకోటలో జైన దేవాలయముయొక్క చిత్రములు చెక్కబడిన లోకప్ప, బెల్లాం కోట జంటబురుజులు, శ్రీరాగము, మాళవ శ్రీరాగిణి, మాళవికారాగిణి, ధన్యాసిరాగిణి, వసంతరాగిణి అసావేరిరాగిణి; ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

ప్రకాశంగారి రాక (స్వకీయవిలేఖరి)

సీతానగరం మున్నగు గ్రామములలో సంచారము
రాజమండ్రి, జనవరి 22:—శ్రీయుత బంగారు ప్రకాశంగారు 20 వ తేదీ యుదయమున ఇచ్చటకువచ్చి నాడంతయు నుండి నిన్న ఉదయము నీ మరులో శీతానగరం వెళ్లిరి. శీతానగరము చేరువరికి విట్టమధ్యాహ్నమైనను దాక్కరు ముఖ్యబృందం, ఆయనసోదరులగు శీతారామయ్యగారు, గ్రామములోని ముఖ్యులగు వర్తకులు, రైతులు, జాతీయ విద్యాలయ బాలబాలికలు, ఉపాధ్యాయులు మున్నగువారు శ్రీప్రకాశంగారికి ఘనమగుస్వాగత మొసంగిరి. వారిని పుష్పమాలాం కృతులుగ తేసి భజనలతోను జాతీయగీతములతోను గ్రామవిధులనుండా ఊరేగింపు టుక్కనమును జయప్రదముగా సాగించిరి.

సాయంకాలమున శ్రీప్రకాశంగారు ముహూర్తాంతమున గారు చుట్టుపట్ల గ్రామముల రైతులతో కూడి రయారగుచున్న గౌతమీ సత్యాగ్రహశ్రమమున, సీతానగరం, రాజపాలెం, చినకొండేపూడి, వంగలపూడి జాతీయపాఠశాలలను చూచిరి. అన్ని చోట్లను విద్యార్థులు వందేమాతర జయజయధ్వానములతో వారి నాహ్వానించి పుష్పమాలాంకృతులతోను, జాతీయ విద్యాలయములలో జరుగుచున్న కృషికిని తయారగుచున్న నూలునకును ప్రకాశంగారు సంతోషిని వెల్లడిచిరి. వంగలపూడి జాతీయపాఠశాలవిద్యార్థులు సంగీతమును మనోహరముగ పాడి అతిథిని గౌరవించిరి. గౌతమీ సత్యాగ్రహశ్రమముతో ప్రకాశంగారు మున్నగువారి ఛాయాపటమును తీసిరి.

బహిరంగ సభ

సాయంత్రము 6 గంటలకు శీతానగరమున బహిరంగ సభ జరిగెను. ప్రథమమున దాక్కరు ముఖ్యబృందంగారు ప్రకాశంగారి దేవతానామ, స్వాగత్యమును ప్రశంసించి మెడలో పూలచూరమునుతేసి గౌరవించిరి. ప్రకాశంగారికి అరగంటలపై చక్కగ నుపన్యసించిరి. నిరాకరణోద్యమము వచ్చినప్పటినుండియు శీతానగరములో కృషి బాగుగా జరుగుచున్నదనియు, 1921, 1922 సం॥ ములలో సత్యాగ్రహముతో మహాత్ముని యుద్ధములలో పాల్గొని అడనపు జాతీయదళముల వల్ల విధింపబడిన పన్నులలోనై ఉత్తమనాయకులను తైలుకు పంపి యింకను ధైర్యమును విడనాడక చురుకుగా పనిచేయుచుండుట ప్రశంసార్హమని ప్రకాశంగారు నుడివిరి. స్వరాజ్యమునకు ముఖ్యముగా కావలసినవిశాలగు, అవేసన కూడు, గుడ్డ, విద్య, తగవుల పరిష్కారము. ఈవాల్కిటికి గ్రామవాసులు తేలికకొని సాధారణజనులతో సాగ్రామములో స్వరాజ్యమున్నట్లే యగును. ముఖ్యముగా పంచాయతీద్వారా తగవుల పరిష్కారించుటయందే స్వరాజ్య మిమిడియున్నది. ఈవిషయమున శీతానగరము రాష్ట్రమున కతడు మార్గదర్శకమునని నేను తలంచెదను అని ఉపన్యాసములు నడిచిరి.

కాంగ్రెసులో చేరుదు

60 కోట్ల రూపములు బట్టలద్వారా ప్రతివందవత్సరము దేశమునుండి పోవుచున్నది. ఇదియే నిదేవప్రబలహింసారము. ఇందుకు ప్రోత్సాహములగుచు మహాత్ముడు నొక్కినొక్కి ఇచ్చటకు కారణము. మహాత్ములవారిచే ప్రతిపాదించబడిన నూలుచండాను కాంగ్రెసు ఆమోదించినది. ప్రస్తుతము నూలుచందాలనిచ్చు సభ్యులను చేర్చుటయే కర్తవ్యము. ఈఉద్ద్యమములో కష్టపడి పనిచేయువారికేగాని ఉపన్యాసకులకు స్థానము లేదు. ప్రతివారును నూలుచండికి చేరవలెనని నేను కోరుచున్నాను. ఇతర విషయములతోకల నీయంకమందుకూడ శీతానగరము మండలమున కంతకు మార్గదర్శకముగ గాకయని నావేడుక. రాట్టముయొక్క మహిమ గ్రహింపలేనివారు పెద్దపెద్ద నాయకులలోకూడ గలరు. శీతానగరంవెళ్లినచో దానిమహిమ తెలియునని నేను వారికిచెప్పి యిటకు రప్పించును. దాక్కరు ముఖ్యబృందం, ఆయన సోదరులు శీతారామయ్య, ఆంతకంపై ముఖ్యము వారి తల్లివంటి త్యాగుల నిమిత్తము నడుపుభాగ్యము మీకుగల్గినది. సత్యాగ్రహశ్రమముకూడ యచ్చటనే స్థాపింపబడినది. త్యాగిలగు మిరిక్కడకే ఆకర్షించుట చూడ మీరాంధ్రదేశమునకు సర్వవిధముల మార్గదర్శకులగుదురని తోచుచున్నది. ఇత్యాది సంగతులలో ప్రకాశంగారు తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి.

పంచమ పాతశాల

వాటిరాత్రి భోజనానంతరము శ్రీప్రకాశంగారు ఇతరులను రఘుదేవపురములో సతికష్టముతో నడువబడుచున్న పంచమ రాత్రి పాఠశాలను చూచిరి. పంచములు రామభజనను పల్లిరి. తమయిబ్బందులను నివేదింపకొనిరి. ఒక బీదపండుమునికి తమకండువాడు ప్రకాశంగారి దివ్యతేసిరి. ఆపంచములనిమిత్తము రు 50 లు విరాళమునుకూడ నొసంగిరి.

నేటి ఉదయము మిచ్చటకు పడమిదిగ శ్రీప్రకాశంగారు విచ్చేసిరి.

శ్రీయుత ప్రకాశంగారి రాక

రాజమండ్రి, జనవరి 22:—శ్రీబంగారు ప్రకాశంగారు నిన్న ఉదయమున సీతానగరమునుండి ఇచ్చటకువచ్చిరి. మాయూరి గాంధీపత్రికాబయమునుచూచి ఆచ్చటజరుగుచున్న ఖాదీపనిని చాల ప్రశంసించిరి. ఖాదీపనియందు శ్రీయుత నాళం భీమరాజుగారికి ఆఖండప్రజ్ఞ కలదని నెలవిచ్చిరి. శ్రీవైకృనేవాసదనమునుకూడ దర్శించి చైత్యశ్రీకార్యదీక్షను సంఘసేవ స్తుతించిరి. రాత్రి 11 గంటల రైలులో బంగారు వెళ్లిరి.

శారదాగ్రంథాలయము

శారదాగ్రంథాలయ పతనమందరముయొక్క సాంకేతిక సాధారణసభ యూ నెల 18 వ తేదీని జరిగినది. సంవత్సర నివేదికము సభ్యులచే సంగీరింపబడినది. తిరిగి కార్యనిర్వాహక సర్గ మొన్న కొనబడినది. శ్రీయుత తెన్నేటి సూర్యవారా యణగారు అధ్యక్షులుగను శ్రీజయంతి గంగన్నగారు ఉపాధ్యక్షులుగను తిరిగి ఎన్నుకొనబడిరి. ప్రాతకార్యదర్శులగు శ్రీయుతులు ప్రథమ కాశీ విశ్వనాథరావు, కె. సాంబశివరావుగారి న్నొనబడిరి. గ్రంథాలయస్వపాకములు సాధారణముగ తెలుగులోనే జరుగవలెనని తీర్మానించిరి.

కన్నాటురాజదండవతుల వేడుకలు

లక్ష్మణపురము, జనవరి 24:—నేడు కన్నాటురాజు కుమారుడు ఆర్ధ్రప్రభువు, వారిభార్యయు గ్రామమందుగల వివిధ క్రమకలనుజూచిరి. ఉదయమునవ్యాసప్రవర్తనను జూచిరి. పిన్నుల నఖిలభాకత కళాప్రదర్శనము జూచిరి. తరువాత పోలీసునూపరింటెండెంటు యింగ్లెసుగారిచే వెంటింపబడి పట్టణమందలి హైదరాబాద్ ప్రాముఖ్యస్థలములగు విశ్వవిద్యాలయ, పార్కు, చాతుమెదలరు వాటింజూచిరి. సాయంకాలము గుర్రపుపండుమలకు బోయిరి. గెలుపొందినవారికి కన్నాటు ప్రభువులహుమాను లిచ్చెను. నేటిరాత్రి పిరు లక్ష్మణపురమును వదిలి, ఖారీజిల్లాలో వేటాడుటకు బోయెదరు. ఆచ్చటనుండి, తేలిక వెళ్లెదరు. (ఆ. ప్రె.)

ఆలిఘరువిశ్వవిద్యాలయము

ఆలిఘరు, జనవరి 24:—ఈవిశ్వవిద్యాలయ పట్టుప్రదానోత్సవమునకు వైప్రాయగారు, మతియే నేకప్రముఖులును విద్యుసందర్శకులను, విశ్వవిద్యాలయ ధికారులు, విశేష ప్రయత్నములకే యుచున్నారు. వచ్చేదివారం లో పాంచాల మంత్రివర్గము, సయ్యక్రపరకాల మంత్రివర్గము, వంగదేశపు మంత్రివర్గము, తదితర ప్రముఖులుగూడ నుందురని దెలియవచ్చుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయపు ఛాన్సలరుగు భోపాలు వేగముగారు, మోటారుబండను, గుడారములను కనకమయము, రజతమయమునగు ఛాందినీలను, వతియ నవ సుముగు బెక్కు పరికరములును బంపుచున్నారు. రీడింగ్రూపునకు, డక్టరుగల ప్రముఖులకు సుచితస్వాగత విద్యుటకు, విశ్వవిద్యాలయ వైకళిక్షణులు, బాలభటులు, సభికారుల కత్యంతసహాయము కేయుచున్నారు. పీకముగారు జనవరి 25-వ తేదీ నిచ్చటకు వత్తురు. విశ్వవిద్యాలయ పట్టుప్రదానసభ 26-వ తేదీని జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

కారాగారమునుండి తప్పించుకొనిపోవుట

దెల్లి, జనవరి 24:—కొన్ని యంగంపత్రికలలో, నల్లరే కరీమ్ఖానును నతడు కారాగారమునుండి తప్పించుకొని కోపాటుకు బారిపోయెనని, ప్రచురింపబడినవార్త ప్రభుత్వము వారి అత్యుముఖుల దేబడెను. ఆవార్త సత్యముగాదు. అట్లుకరీమ్ఖా ననునది డివిజన్లో పెక్కుపర్యాయములు కారాగారబద్ధుడే యున్ననను, ప్రస్తుతమందుకాత్ర మితర ఆప్తుల పలాయనములవలెనే పోలీసువారి నిఘాయందుడై ననియు, ప్రభుత్వ ప్రచురణలను నున్నటికిరింపబడినది.

మూలీత్రగయిదా

పూనా, జనవరి 25:—చంపుటకు ప్రయత్నించిన నేర సుధుగా విచారింపబడిన, ధర్మరాజు విప్లూబాయను చించావ్ ద బ్రాహ్మణుడు, నేడు న్యాయపరిష్కారమునకై, నెమిన్నుకుబంపబడినను. పోలీసువారు చెప్పినదానిబట్టి, యితడు డిశంబరు 9వతేదీ యుదయము, తాలాకంపెనీవారి మాల్లెను దీసికొనివచ్చు తెలుబండి నాళుకేయు యమ్. బి. బాపట్గారికి సాయముకేయుటకు మనుష్యులను దీసికొని వచ్చుచుండెను కాని యాలస్యముగా వచ్చెను. దారిలో వెనకి గనుపించుకుండి తిరిగి పోవలయునని యత్నించెను. వెంటనేబోవుటకు పీలులేక యొక రహస్యస్థలమున దాగొచ్చెను. అప్పుడొక గ్రామస్థునిచే జూడబడినను. రాత్రియంత గ్రామస్థుడును, మరొందెఱుంగునీ విని నాళుకేయుటకు యత్నించిరి. ఆసమయమున బూతనచేతిలోని పిస్తోలు వానిపై గులిచేట్టెను. ఏడుసారులపైలేనను. ఇంక నీతిని తేలునందు 12 తూటాలున్నటుల దేలెను. ఇతడిదివఱలో మూలీ సత్యాగ్రహసరమున మూడు నెలలకిడు నకుభవించెను.

బంగారులో అంతరాయము వాదుల సభ

తెనినుగారి యెడల గౌరవము
కార్మికప్రభుత్వ సామ్రాజ్యవాదము నిరసించుట
(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జనవరి 25:—బాలిస్థియా నగరమునందు జరిగిన జాతీయ అల్పసంఖ్యాకులలోద్యమ సమావేశమునందు తెనినుగారి పెద్దపటము ఎరుపులనుపుకంబులబడి. అగ్రస్థానమునందు మర్చుబడినను. సభకు 600 మంది ప్రతినిధులు 48 వ్యక్తి సంఘముల నుండివచ్చిరి. బ్రిటిషుసాంస్థివత్వము వారుసభజరుగుటకు ప్రార్థనము నుండిరచుంతోదుర్మందనాల్పులనుప్రబలజేయురసాయనమును జల్లిరను అనేకు నవిచ్చేసిరి. అంతర్జాతీయగతయుపాడినపిదపఅద్యక్షుడుగు టాముమానుగారితోక్కైతైసభ్యులెల్లను లేచిలివిని నెక్కుమగనుండి తెనినుగారి ఆత్మశుశాంతిగోరువు ప్రార్థనలుజేసిగౌంవముజూపిరి. ఇంత మంది సభకునమ్మటయే ఉద్యమ మెంతవరకు అభివృద్ధి జేచినదో తెలుపుచున్నవని అధ్యక్షుడు పలికెను.

వర్తకసంఘముల నాయకుల సభ్యత్వమును మిత్రవాదమును నిరసించుచు పలువురు రుపన్యసించిరి.

అధిక అధను తరగతులు ప్రత్యేకముగ నుండవలెను విధానముతోను, నానాజాతీయవిధానముతోను తనకు సంబంధములేదనియు, ధనాధికులతో పనివాండు పోరాడుటకై అంతర్జాతీయ నాయకత్వముండవలె ననియు ఆసభయందు తీర్మానింపబడినది.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు వర్తకసంఘాద్యవము బలవత్తముగ నుండునలెనని యొక తీర్మానము, లేబరుప్రభుత్వమువారు ఇండియా, ఈజిప్టు యితర స్వాధీన దేశములయందు జూపిన సామ్రాజ్యాధిక్య విధానమును నిరసించు వేరొక తీర్మానము ఆమోదించబడినది.

నేడు జరిగిన అల్ప సంఖ్యాకులసభ, మాస్కో, ఆస్ట్యురు డములలోని అంతర్జాతీయ వాదులు విశ్వమైదిక్కి సంస్థగానుండవలెనని ప్రచారము జేయుటకు గావించబడినదని తెలియుచున్నది. అందుకుగాను, యాద్రుపంచమందు "అంతర్జాతీయ వర్తక సంఘైకత్వ"ను గోరు తీర్మానముకట్టి గావించబడినది. ఈసభకు జాగోస్లావోకియా, జర్మనీ, ఫ్రాంసు, ఇండియా, అమెరికా, బెర్మాండు దేశములనుండి ప్రతినిధులు వచ్చిరి.

హిందూస్థాన్ టైముస్ పత్రిక వ్యాఖ్యానము

తిరువేండ్రము మహారాణిగారికి కాటనుగా
రొత్తిడి గలుగకేయుచున్నారనువార్తను
ప్రతిషేధించుట

తిరువేండ్రము, జనవరి 26:—సంస్థాన ప్రచురణ మిట్లు జెప్పుచున్నది. తిరువేండ్రము సంస్థానరాజు ప్రతినిధులగు మహారాణిగారి లక్ష్మము 1925 జనవరి 20 వ తేదీ హిందూస్థాన్ టైముస్ పత్రిక యందలి "తిరువాన్కూరునందలి ప్రతి స్తంభము, కాటనుగారు, రాజభవనము" అను శీర్షికలక్రింద వ్రాయబడిన వ్యాపములపై బడినది.

"కాటనుగారు తమపూర్వపుటాటను ప్రారంభించిరి మఱి వహారాణిగారిపై తమవెనకంపులు, జడిపింపులు, ప్రారంభించిరి. 5-వ తారీఖున మహారాణిగారి దర్శనము, వారి స్వంత భవనమందు జేసిరి. వార్తాపత్రికలందు తమపై దేబడిన యభియోగమును ఖండించుచు నొక ప్రకటనము జేయుమని గోరెను. జాతీయ పత్రికలందాయన యనవసరముగ గలుగజేసికొనుట, నిరంకుశత్వము, సభికారాడంబగము, గర్హింపబడుటాయనను తారుమారుజేసినవి. మాచుమెలకు కొన్ని ప్రకటనలులు తనసమతలను బొగడునటులకేయుచున్నాడో దెలియకపోదు. ఇప్పుడు మహారాణి వారిగూడ సాక్షాత్కాసంఘమున జేరుటకాయనగోరుచున్నాడు ఈసందర్భమున మహారాణిగారు తమయనిచ్చను మూచించెను. అప్పుడు కాటనుగారామెను భయభక్తిమరు మూటచే బెడరించెను. ఆమె తనస్థియనినలహలచే నడుపబడుచున్నదనియు, నతనికి రాజ్యకార్యనిర్వహణందే జోలియండగూడదనియు మూచించెను. మహారాణిగారు కాటనుగారి కిట్టిసలహానిచ్చి సహాయముజేసినందులకు గృతజ్ఞత జూపుచు నాతనిపైవచ్చిన గృహవాదులకు, విచారమునూపుచు ను తరము కోకదానిని ప్రాయమునట్లు ప్రోత్సహింపబడినటుల బలవత్తరముగు నదంతి ప్రజలియున్నది "

మహారాణిగారు వైసఃచేర్కొనబడినకారణం నిరాధారములనియు కాటనుగారికిని యామెకును వ్యవహారములందు సఖ్యతగానే యున్నదనియు తెలిసికొన గోరుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

అ కాలి యం ద్వి మ చ రి త్ర

స త్యాగ్రహము ల వి జ య ము

స ర్వ రూ ప హ రి నా మ సిం గు గా రి యు ప న్యా స ము

అకాలియంద్వమును గురించి, దేశమునందు ప్రచార మొనర్చుటకువచ్చిన సర్వరూపహరినామసింగుగారు, నిన్న తిరువల్లి శ్రీనివాసముద్రాక్షులద్వారా, శ్రీయుత టి. ప్రకాశముగారి యధ్యక్షత క్రిందజరిగిన బహిరంగసభయందు, ఉత్సాహపూరిత స్పృహనుపన్యాయము నొసగిరి. అధ్యక్షుడు దుపన్యాసమున, సభ్యులకు పరమమయ, శాశ్వత మహారాష్ట్ర అకాలిసంఘమున కధ్యక్షుడు డియ్య, అకాలియంద్వమునుగురించి, దక్షిణదేశమున ప్రజలకెరిగించుటకుగాను పర్యటన మొనర్చుచున్నారనియు నుడివనెను. అకాలిలు ఇంతవరకు ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహములను, వానివిజయములను వివరించుచువానికిన్నిటికిని చూలకారణము, దౌర్జన్యరాహిత్యముయొక్క సిద్ధాంతమును బాగ్రహింపగలుగుటయేనని అధ్యక్షుడు నుడివరి. సత్యాగ్రహముల ప్రారంభించుటకుపూర్వము, వారు తమసంఘమునందు నిర్మాణ కార్యక్రమమును పూర్తి గావించిరి. ప్రస్తుతము వారొనర్చుచున్న పోరాటము పూర్తిగా రాజకీయమైనది గాక, మతసంబంధమైనది మాత్రమేయైనను, రాజకీయోద్యమముతో సమానమైనదిగానే తరిగిపోవలెను. మనప్రాంతములందు 1921-22సం॥ లందు ఇంకను కద్దరు ప్రచారమునకు ప్రయత్నము అనర్హక పూర్వమే, అకాలిలందరు కద్దరువస్త్రధారణను పూనుకొనిరి. అట్లెరువాతమాత్రమే వారు కాసంతరిస్కారమునకు గడంగిరి. బెల్లాము కాంగ్రెసు నందు భారతదేశ మంతయు, తావిదివరకు గావించుకొనినతీర్మానములను తిరిగి యుపసంహరించుచు అసహాయోద్యమమును నిలిపివేయుమండగా అకాలిలు, తమ నిశ్చయమునం జేమాత్రమును చరింపక తమ యుద్యమముకొరకును దేవాలయములకొరకును ప్రాణములనర్పించుటకు సంసిద్ధులై ప్రతిదినమును వందలకొలది జైయల్లకు ప్రయాణమొనర్చుచున్నారని దీనికి కారణము సభ్యులకు తెలిసియే యుండును. అకాలిలు మంచిక్రమశిక్షగలవారు వారిందు మంచి నిర్మాణము గలదు వారేయుద్యమమును ప్రారంభించినది ఒక్కవ్యక్తివలెనుండును నడచెదరు. వారి విజయముల కిదియేములము కాంగ్రెసువారు భిలాభతు ఉద్యమమునందు ఎట్లు పాల్గొనినో, అకాలి యుద్యమమునందుగూడ నట్లులే బాధ్యతను గైకొనక పోవుట శోచనీయము. అకాలివిజయమునైననే, భారతదేశ విముక్తి యాధారపడియున్నది. అకాలియుద్యమము విఫలమయిన నయెడల మనస్వరాజ్యోద్యమము విఫలమైవల్లునంచవలెను.

హరినామసింగుగారు

గాంధీమహాత్ముడు పూర్వ మొకమహర్షి యైయుండుననియు, భారతవర్ష మయొక్క దుస్థితినిగాంచి, దానిని తొలగించుటకుగాను, మహావిప్లుని యాదేశముచే భారతదేశమున నతరలించి యుండుననియు అతని సలహాప్రకారము తాము దౌర్జన్య రాహిత్యమార్గము నవలంబించితిమని నుడువుచు ఉపన్యాసమును ప్రారంభించిరి. అంతవరకును, మేమాయారోపియనులంపదకొరకు పోరాడుచుంటిమి. ఇందుకు మాకు ముట్టినమొదటిప్రతిఫలము జలియనువాలావాగు ఘోరహత్యలు. అచ్చట నిరపరాధులగు మాబంధువులు మిత్రులు పిల్లలు స్వధ్యులు ఆతిదారుణముగ హరించేయబడిరి. స్త్రీలు బహిరంగము గ విభలంపవమానింబడిరి. అప్పుడు మహాత్ముని సలహాదీక్షిని, మాసంఘమును సంస్కరించు కొనజుట ప్రారంభించితిమి. మేమాపని యందు నిమగ్నులమైయున్న సర్వరాజ్యోద్యమము నందుగాని, భిలాభతుద్యమమునకు సహాయమునర్పింప యందుగాని, మేమితర ప్రాంతములవారి కంతమాత్రమును వెనుకండలేదు. మాలో ముఖ్యులగువారి నెందరినో మేమాగూడ నాయుద్యమమునకర్పించితిమికాని, ముందుమాసంఘమును సంస్కరించి పూతమైన దుర్బుధునినది, స్వరాజ్యమునకు అర్హులగుజాలదని మేమెంచితిమి. స్వరాజ్యమును సంపాదించిన తరువాత దానిని నిలుపుకొనజాలకపోయినయెడల నది నిష్ఫలమగుటయే గాక, మరియొక విదేశీయుల దాస్యమొనర్చవలసివచ్చును.

సంస్కరణ ప్రయత్నములు

మేము మొట్టమొదట సకాలి సంఘముల నేర్పరిచితిమి. అకాలియనగా మరణరాహిత్యుడని యర్థము. అందుజేరువారు, తమ ప్రాణముల నర్పించుటకెల్లప్పుడును సిద్ధులైయుండవలెను

ఈసంఘములందు జేరుటకుగల నిబంధనలు చాలతీవ్రమైనవి. కాంగ్రెసు సభ్యత్వమునకు నెలకు 2000 నూలుచందా నేర్పరచి నందులకే చాలమంది ప్రజ లసంశ్కృతిని దెలుపుట చాల శోచనీయము. అకాలి సభ్యులకుండవలసిన అర్హతను వివరించుచు నొక కీర్తనగలదు. అంగు సభ్యుడగు జేరగోరడువేసి "నీతలను నరికి, దానిని చేతులందుంచుకొని తీసికొనివచ్చి, అకాలిసంఘమువారియెదుట నుంచుము," అని ఆకీర్తన దెలుపుచుండును. ఇంతతీవ్రనిబంధనను తెల్పినను, ఈసంఘములందు జేరుటకు ప్రజలు గన్నరచిన యుత్సాహమును గాంచి మేమాశ్చర్యమందితిమి పురాణములందు పూర్వుల సాహసములను త్యాగములను చదివి నవ్వుడుండు సందితుము లన్నియు నిప్పుడు తొలగిపోయెను.

మాదేవాలయములను మతములను విశేషముకొనుటయే మా ప్రధమ ప్రయత్నము. మన దేశముందు మతములను దేవాలయములే మత ప్రచారమునకు ముఖ్యసాధనములు. ప్రస్తుత మాదేవాలయములందు గాన్పించు అవినితీ చేప్పుట కలవిగావున్నది. దేవాలయముల వచ్చు అపారమగు నాదాయమునంతను, మత ప్రచారముకొరకును మతవిద్యకొరకును నుపయోగించుటను ఇవరి, దానినంతను మతాధిపతులను, పూజారులను నీతిబాహ్యప్రవర్తనలకు పెచ్చించుచున్నార. పూజారులను మతాధిపతులను తమ నడవడి కను సంస్కరించుకొనవలె ననియు, దేవాల యాదాయమునకు సరిగా జరగాభ్యర్థుల చెప్పవలసినదని మాత్రమే మేము గోరితిమికాని; మేమింకొక్కపటిమీమావారిని గోరలేదు. కాని వారు ముమ్ముల నికారించి దేవాలయములు తమ స్వంతమనియు అవసరమయిన కొద్దులో వ్యాజ్యము చేసికొనుడనియు నుడివరి. కొద్దులలో వ్యాజ్యములనినను, వానియందలి వ్యాజ్యములనినను ఏమియో అందరకు తెలియును. అంతియగాక ననహాయవాద యుద్యమములను మేము కొద్దుల బహిష్కరించియుంటిమి. అందుచే దేవాలయముల సంస్కరణమునకు ఒక్కసత్యాగ్రహము దప్ప మీకు వేరుమార్గము గాన్పింపకేదు.

మొదటి సత్యాగ్రహము-

నానఖానా దారుణహత్యలు

మొట్టమొదట సత్యాగ్రహము నానఖానా గురుద్వారమునందు ప్రారంభింపవలసి వచ్చెను. అచ్చటనే పూర్వము గురు నానకు జన్మించినది. సరదారు లక్ష్మణసింగు, 20) మంది అకాలిలతో మరియొక గురుద్వారమున కేగుచు, సూర్యమధ్యమున, నానఖానా గురుద్వారమున ప్రార్థనలు సల్పుటకు నిలచెను. అకాలిలను భయపెట్టి ఆంగ ద్రోక్ష్మవలెనను ఉద్దేశముతో అచ్చటి మహాంతు కొంతమంది హిందూ పతాను శిక్ష బహ్యాష్ట్ర లనునియమించెను. సరదారు లక్ష్మణసింగును అతని 200 మంది అనుచరులును, గురుద్వారము న ప్రవేశించి ప్రార్థనలొనర్చుచుండగా, తలుపులను విరిచి, వారిపై తుపాకులను ప్రేల్చి చంపిరి. అంతియగాదు, లోపలనున్న 200 మంది వైసను 40 డబ్బాలు కిరొసిను నూనె నుపాసి వారికి నిప్పుముట్టించిరి. ఆ 200 మందియు బ్రతికియుండగనే నీరవిధమున మంటలలోవేసి కాల్చిచంపబడిరి. అవిధముగ వారు చంపబడుచున్నను, వారిండుకేనియు దౌర్జన్యమును జూపలేదు మహాంతు ముహూర్తములకొక్క దెబ్బయైన తినులెత్తు ఎంతటి కురగాను సంభవించినను, దౌర్జన్యరహితముగ నుండుటకు వారు ప్రమాణమొనర్చిరి. ఈ హత్యలు 1921 ఫిబ్రవరి 21 తేదీన జరిగెను. ఈదేవాలయమునకు ఒకమైదూరముననే పాలిటస్టీము గలదు. అంతసమీపమున నిట్టి ఘోరమజరుగుచున్నను వారిండుకేనియు తోక్యము గలిగించుకొనలేదు. ఈ వార్త అమృతపరమున దెలియగనే సర్దారు కార్తాసుసింగుగారు 1100 మంది అకాలిలతో నానఖానా గురుద్వారమునకు వెళ్లి, పూర్వపు అకాలిలను వలెనే తమనుగూడ చంపి వేయవలసినదనియు, లేదయెడల గురుద్వారమును తమనశేషముపలనెనియు గోరెను. దీనినిజూచి, ప్రభుత్వమువారు దేవాలయము తాళలు చెల్లెలకట్టి, అకాలిలకొనంగిరి. ఇది మామొదటి దౌర్జన్య రాహిత్య అసహాయోద్యమ విజయము. సర్దారు లక్ష్మణసింగుగారిని, 200 అకాలిలను బలియొసగి, మాదేవాలయములను విశేషముకొంటిమి.

రెండవ సత్యాగ్రహము - గురుకాబాగు దెబ్బలు

అకాలిలు ఈవిధముగ బలపడుచుండుటకుకాని, "వారికి విధముగ నైన యంగద్రోక్ష్మవలెనని ప్రభుత్వమువారు జేరకొనిరి. అందులకు గురుకాబాగును ఒక సాధనముగాగొనిరి. గురుకాబాగు అమృతపరమునకు 12 మైళ్లదూరమున గలదు. నాకొఖానా నడ ద్వారము సానునకు రు రి లక్షలఅదాయము గలదగుటచే, దానిని విశేషముకొనుట అకాలిలు యత్నించినది ప్రభుత్వము వారారోపించుచుండెరి. కాని గురుకాబాగులో కట్టెలకుపయోగించు కొన్ని చెట్లు తప్ప వేరేమియులేవు. దీనినిబట్టి మేముమాత్రమకొరకు పోరాడుచున్నాముగాని అధికారము ధనముకొరకుగాదని తెలియగలదు. దేవాలయాలత్రము ఉపయోగముకొరకు, అచ్చట కట్టెలను కొలుచుండగా ప్రభుత్వమువారు వచ్చి అటకాయించి, అకాలిలను ఆరెట్టుజేయదొడగిరి. తనయు పిని మేము దీనుకొనుచుంటిమనియు, అందుచే దానిని నిరోధింపవలెనని మహాంతు ఎట్టి పిటిషను పెట్టుకొనలేదు. అయినను ప్రభుత్వమువారు వచ్చి అకాలిల నరెట్టుజేయటమట్టి అకాలిల నాయుటకు వారి యాతురత వెల్లడియగుచున్నది. కట్టెల కొట్టుటకు దినమునకు 25 అకాలిలు వెళ్లుచుండిరి. వారినందరిని ప్రభుత్వమువారు రెట్టుజేయదొడగిరి. ఈ విధముగా, 3000 అకాలిలను జైయల్లోపెట్టిరి. తరువాత జైయల్లో ఫలము జాలలేదు. అందుచే నీక అచ్చటకువచ్చిన అకాలిలందరిని, క్రూరముగా, స్పృహదప్పి పడిపోవువరకు కొట్టుటకు ప్రారంభించిరి. అంతట ప్రతిదినమున నూరుమంది అకాలిలుగల జట్టులను పంప ప్రారంభించితిమి. వారు బయలుదేరి వెళ్లుటకు పూర్వము, దౌర్జన్యరాహిత్యముగ నుండుటకు ప్రతిన పూనవలెను. వారట్లు బయలుదేరి వెళ్లగా గురుకాబాగునకు ఒక ఫరాంగుదూరమున పోల్లర్లు అడ్డమువచ్చి కర్రలతో బాదుదురు. అకాలిలలో ప్రాణముండి, స్పృహయుండువరకును, ముందుకు పోవుచునే యుండవలెను. ఈవిధముగా 2000 మంది అకాలిలను గురుకాబాగునవద్ద నర్పించితిమి.

ఈయుద్యమమునందు అకాలిస్త్రీలు మంచియుత్సాహము గన్నరచిరి. తన సోదరుడుగాని, భర్తగాని, తండ్రిగాని, మరియేబంధువుగాని సత్యాగ్రహ మొనర్చుటకు వెళ్లనపుడు అత్యంత సంతోషముతో వాని, పుష్పమాలా లంకీకుల నొసర్చి, విజయముతో మాత్రమే తిరిగి రావలసినదని దీవించి ఆత్మత్యాగముతో పంపుదురు. 100 మంది అకాలిలును ముందు నడచుచుండురు. వారిచెనక, వారికొరకు ఏర్పరుపబడిన 100 శేషములను సవారీలును మోసికొనుచు వెళ్లెదరు. వారిచెనక దాబ్బర్లు, అంబులెన్నుబండ్లు మొదలగువారు వెళ్లెదరు. ఇది గొప్ప వివాహపు యూరేగింపులై గాన్పించును. ఈవిధముగా కొన్ని దినములు జరిగినపిదప, భారతదేశమునం దన్నిపై పులనుండియు నాయకులు వచ్చి భయంకరరంగమును జూచి తీవ్రముగ నిరసించుచు రాజప్రతినిధికి వ్రాయగా 20 వ దినముల తరువాత, దెబ్బలకొట్టుట నాపి, తిరిగి అకాలిలను ఖయిదులలో నుంచుటకు ప్రారంభించిరి. ఈవిధముగా మొత్తం రి వేలమంది అకాలిలను జైయల్లోనుంచిరి. ఈసత్యాగ్రహముకొరకు రు రి లక్షలను జరిమానాకొండ చెల్లించితిమి. రు రి లక్షలు సత్యాగ్రహమును నడపుటకు వెచ్చించితిమి. కానిమనుష్యులందును, ధనమందును ఎంత త్యాగ మొనర్చినను, తుదకు మాప్రభుత్వమువారి నోడించి, మాగురుద్వారమును, గురుద్వారపుభూములను మేము విశేషముకొంటిమి. ఏజాతీయ చరిత్రయందును, ఇట్టి సత్యాగ్రహవిజయము గాంచి యుండలేదు. ఈసత్యాగ్రహ విజయము భారతజాతీయ చరిత్రయందు బంగారు అక్షరములతో రచింపబడును.

మూడవసత్యాగ్రహము-స్వర్ణ దేవాలయము

అకాలిలు మూడవసత్యాగ్రహమును స్వర్ణ దేవాలయమునం దొనర్చవలసినవచ్చెను. స్వర్ణ దేవాలయమునకు మానేజరును నియమించు నధికారము తమకుగలదని ప్రభుత్వమువారు వాదించ గడంగిరి. ప్రభుత్వమువారి అధికారమిచ్చి స్వర్ణ దేవాలయ కోకాగారము తాళము చెల్లెలను ప్రపంభక సంఘమువారిచే నియమింపబడిన అధికారచేతులలోనుండి బలంతముగా లాగుకొనెను. అప్పుడచ్చట 10 వేలమంది అకాలిలు గలరు. సాగారమును బ్రద్దలు కొట్టి యధాప్రకారము న్యనవారము సాగింపవలెనని కొందరు నూచించిరి. కాని అది దౌర్జన్యమును కారణముచే వారందుల కంగీకరింపక సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింప నుద్దేశించిరి. ఇంతలో ప్రభుత్వమువారు స్వర్ణదేవాలయమును గురించి ఎవ్వరును మాటలాడరాదనియు ముపన్యాస మొనగరావనియు నొక ప్రకటనను గావించిరి అంతట సకాలి నాయకు లందరును వేర్వేరు గ్రామములకు జని అన్ని గ్రామములందును ఒక్కదినమున ముపన్యాసముల నొసగ ప్రారంభించిరి. ప్రభుత్వము వారు రంతట సకాలినాయకుల నందరను ఆరెట్టుజేసిరి. ఇకమిద, స్వర్ణదేవాలయపరిపాలనసహింతుల కొక్క అకాలియైన ముందుకురాదని ప్రభుత్వమువారిచిరి. కాని ఈసంబంధమున క్ష్యాయస్థానమునంగూడ ప్రభుత్వమువారికి ప్రతికూల ముగ

తీర్పు చెప్పబడెనని చెలిసి, ప్రభుత్వమునా రాతాతముచేపులను దెచ్చి, తిరిగి అకాలిమేజేబరునకు వప్పజెప్పిరి. ఇది మామూలు జయము.

నాభామహారాజును తొలగించుట

ఇన్ని పరాజయములందిన తరువాత ఇంకను అకాలిలన గాక ప్రొక్కవలెనను నుద్దేశముతో, నాభామహారాజువైనదికి ఆతనిని సింహాసనమునుండి తొలగించిరి. మహారాజు ప్రవర్తనము చిదా చెడ్డదాయను విషయము నేనిప్పుడు చర్చింపను. ఆతడు గొప్పయోగికాడు. కాని భారతదేశమునగల రాజులందరిలోను నుత్తముడనిమాత్రము నేను జెప్పగలను. మహారాజుగారిలో నాకు చాలమట్లవ పరిచయముగలదు. (తానుకూడాని, వ్యభిచారముగాని ఆతడెన్నడు నెరుగడని నాకు బాగుగదెలియును. ఆతడు, పాశ్చాత్యస్వభావములు మొదలైనవానికి వెర్రిస్వభావము గలవాడు కాదు అతడు బుద్ధి పూర్వకము గ దోషములనెప్పుడు నొసర్చలేదు. చాలస్వతంత్ర భావమును, జాతీయోద్యమములందు సానుభూతియు కలవాడు. ఆతడు రాజ్యమునకు రాకపూర్వము, సామ్రాజ్య శాసనభయందు సభ్యుడుగ నున్నపుడు, ఎల్లప్పుడును, ప్రజలపక్షమున గోపాల కృష్ణగోకలే మొదలగువారిలో గలసి వోటుజేయుచుండెను. అప్పుడు రాజప్రతినిధియే శాసనసభ కధ్యక్షత వహించెడివాడు. అతనియెదుట నొక మహారాజు ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రజలపక్షమున వోటు జేయుటయనిన, ఎంతవ్యతంత్ర స్వభావమున వసరమో ఇంచుకయోచింతలు. వెనుక ఒకప్పుడు కాశీయందొక సభయందు, మహారాజులు ప్రముఖులు అందరును, హాజరైయుండగా గాంధీ మహాత్ముడు హస్త్యసింపుయందెను. గాంధీగారి మాటలందు రాజప్రొహము గలదని జెనెంటుమృగారు నడువగా మహారాజులు అందరును వెంటనే సభనుండి లేచిపోయిరి. కాని నాభా మహారాజు మాత్రము, సభముగియువరకు తన ఆసనము నుండి కదలలేదు. అతని స్వతంత్ర స్వభావమున కిదియొక నిదర్శనము. సంగ్రామమునకు నాభా మహారాజు 40 లక్షల రూప్యముల నొసగెనుగాని, ప్రభుత్వమువారు గోరిన సైనికులను సరిఫరాజేయలేదు. ఆవిషయము ప్రభుత్వమువారి మనస్సులో జ్వలియించి యుండును. నాభా మహారాజు రాజ్యమునకు వచ్చినపుడు, వారిని సింహాసనముమీద కూర్చుండజెట్టి కిరీటును తలపై పెట్టుటగానూ, రాజప్రతినిధి ప్రతినిధిని పంపెను. అప్పుడాతని చేతినుండి కిరీటుభారణ మొనర్చుటకును, అతనిచే సింహాసనముపై కూర్చుండజెట్టబడుటకును నాభా మహారాజు తిరస్కరించి, తన తండ్రి రాజ్యమునకు తాను వచ్చుచుంటినియు, తనను సింహాసనముపై కూర్చుండజెట్టుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి కెట్టియధికారమును లేదనియు, దెలిపెను. అట్టి చర్యకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సంతుష్టులైయుండుటో తరుణముజేచి ఆతనిని తొలగింపవలెనని యుండుటో మీరే యూహించుకొనుడు. నాభా మహారాజున కెట్టిచితుడును నొసగక పోవుటకుబట్టి ప్రభుత్వమువారి హృదయమును తెలిసికొనవచ్చును. చిరుదులిన నాభా మహారాజే మాత్రమును అంగీకరింపదు. తా మితరులకు చిరుదులను నొసగవలసిన మహారాజులు, తా మితరులనుండి నైటు చిరుదులనందుటకు యత్నించుచుండుట తోచనీయదు. నాభా మహారాజు, అకాలి యుద్ధమును నెడలను శిక్కు యుద్ధమును నెడలను ఎక్కువ సానుభూతి జూపుచుండెడివాడు. అతనికి, పాటియాలా మహారాజునకును గలిగిన వివాదమును మిమ్మా తీసుకొని నాభా మహారాజును బలవంతముగా నెడలగొట్టి ఆతడు తనంతట దానే రాజ్యమును వదలెనని ప్రపంచమునకు ప్రకటించిరి. ఈదెబ్బ అకాలియుద్ధమును నెడల గురిపెట్టబడెను.

జెయిల్లో సత్యాగ్రహము - కాలుపులు

ఈసందర్భముననే తిరిగి సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింప యత్నించుచుండగా జెయిల్లోసంఘటనలు తలఁగించెను. జెయిల్లోయందు గురుగ్రంథ సాహిత్యాలంకారము జరుగుచుండగా ప్రభుత్వమువారువచ్చి అందరి అకాలిలనందరను నెడలగొట్టి పతనము నాపివేసిరి. అచ్చటనకాలిలు రాజకీయప్రచారము నర్చుచున్నారని ప్రభుత్వమువారు భయపడిరి. ప్రభుత్వమువారికి కానుకనిసంతకమంది సి. వి. డి. జగలరు. వారిని కొందరిని గురుద్వారమునకు పంపి ప్రభుత్వమువారు రిపోర్టులను దెప్పించుకొనుట కాజ్ఞాపలేదు. ఎవరికి ఆరెస్టులవారంట్లు పంపినవారి నెల్ల ప్రభుత్వమువారికి ఒప్పుజెప్పటకు మేము సిద్ధముగనన్నాము. కాని ప్రభుత్వము వారి యుద్ధములకెప్పుడో లేదు. అందుపై మేము ఆసహాయోద్యమమును ప్రారంభింపవలసివచ్చెను. ఇందుకొరకు దినమునకు 25 మంది అకాలిలనొప్పున పంపుచుంటిమి. వారు జెయిల్లో గురుద్వారమునకు వెళ్లగనే ప్రభుత్వమువారు వారిని కర్రలతోగొట్టి, చేతులకట్టి తీసికొనినెట్టి జెయిల్లో వేసిరి. ఈవిధముగా రి నెలలుజరిగినదివఱకు మేము క్రొవ్వదంత నడలించితిమి. 1924 ఫిబ్రవరి

8 తేదీన 500 మంది అకాలిమహిదీజాతాను పంపితిని. వారు నెల్ల చుంపబడిననే తప్ప, జయిల్లోగురుద్వారమున ప్రవేశించవలెనని వారికి జెలపబడెను. వారు అమృతేశ్వరమునుండి కాతీనడకను బయలుదేరి జెయిల్లోకు ప్రయాణమై ఫిబ్రవరి 21 తేదీకి జెయిల్లోనరిహద్దులకు వచ్చిరి. వారు జెయిల్లో సరికి, ఇచ్చట ప్రభుత్వ పటాలములు, ఆర్మికదళములు, మరణిరంగులు సిద్ధముగ నుంచబడెను. ఒకఅధికారివచ్చి, 50 మందికంటె నెక్కువగా నొకక్కడ పర్యాయము గురుద్వారమునకు వెళ్లరాదని తెలుపగా, దేవుని బూజించు హక్కును నిషేధింప వలెదని ఆకాలిదళము ప్రభుత్వ కమిషనరును. అంతట సభికారుల యుత్తరవుల ననుసరించి, పైకటల తుపాకులనుండి తుపాకి గుండ్లవర్షము, అకాలిదళపై గురిచు ప్రారంభించెను. అకాలిలలో చాలమంది మరణించిరి. ఒక స్త్రీ తన శిశువును చేతిలో పెట్టుకొని, జాతాతో నచ్చుచుండెను. సైనికుల తుపాకిగుండ్లలో నొకటి ఆశిశువునకు తగిలి చురచించెను. అందులకామె ఏమాత్రమును శోకింపక ఇంకను ముందునకువెళ్ళుచునేయుండెను. తన మతముకొరకు తన పుత్రుడు మరణించెననియు తాను మరణింపజాలకపోవిననియు నామె విచారించెను. చనిపోగా మిగిలినవారు, చనిపోయిన తమసోదరులశవముల మీద నడచుచు, ముందునకు సాగిరి. ఈవిధముగా మూడుపర్యాయములు తుపాకిగుండ్లవర్షము నొప్పుచావగా మిగిలినవారు గురుద్వారమునందకు జనిలోపల ప్రవేశించిరి. అంతట పోలీసువారు వారిని ముట్టజించి ఒక్కొక్కరిచేతులను కట్టి బండ్లలో వేసి జెయిల్లకు గొనిపోయిరి. ఇందు 22 మంది మరణించిరి. చాలమందికి గాయములు తగిలెను. ఈహత్యలనాడ్ర అమృతేశ్వరమున దెలిసినపుడు జయిల్లోకు జనులు 10 నెల మంది అకాలిలు సిద్ధముగనండిరి. ఇందు ఆబాలవృద్ధులును గలరు. ఈవిధముగా 500 మంది చొప్పున నింతవరకు 18 జాతాలు పంపబడెను. వారందరును అరెస్టు చేయబడి జెయిల్లో నున్నారు. పిన్ రెస్టు చేసి సంవత్సరమైనను ఇంతవరకెట్టినిదారణయును జరపుటకు అధికారులు డలపెట్టలేదు.

భాయిపెరూయందు మరియొక సత్యాగ్రహము జరుగుచున్నది. అచ్చట బేనాలయమున కొకతోటయు, ఒకనీళ్లభావి యుగలవు. తోటను నావని ప్రభుత్వమువారు అకాలిల నువయోగించుకొన నిమ్ముటలేదు. ఇచ్చట నింతవరకు 12000 మంది అకాలిలు సత్యాగ్రహ మొనర్చి జెయిల్లకు వెళ్లిరి. సత్యాగ్రహముకొరకు 11 లక్షల రూప్యములు వెచ్చింపబడెను.

ప్రజలకు విజ్ఞప్తి

ప్రస్తుతము 20 నెలమంది అకాలిలు జెయిల్లయందున్నారు. ప్రస్తుతము 15 వత్సరములుగా అకాలినాయకుల కేసు ఒకటి న్యాయస్థానములందు జరుగుచున్నది. కాంగ్రెసువారి యనుమతిపై నీకేసునందు డిఫెన్సును గూడ పెట్టితిమి. ఈకేసుకొరకు ఇప్పటికే లక్షలకొలది రూప్యములు వెచ్చింపబడెను. నాభామహారాజును పదప్రభువు నొనర్చుటకు ప్రభుత్వమువారు పన్నిన పన్నుగడలను, అకాలినాయకులపై సాక్ష్యమును సృష్టించుటకు గావించి ప్రభుత్వమువారు చేసినకార్యములను బహిరంగపరచుటగాని డిఫెన్సుపెట్టబడెనుగాని మరియేయొద్దే శమతోడను గాదు. అకాలితే ఇతరకేసునందును డిఫెన్సుపెట్టుకొనకయే సంతోషముతో శిక్షలననుభవించిరి. మేము నాభా సత్యాగ్రహమందు పూర్తిగా విజయ మందు దుమను దృఢనిశ్చయము మాకుగలదు. అచ్చట మమ్మెవ్వరును నోడింపజాలరు. మాయాద్యమునెడల సానుభూతిని జూపవలెనని మిమ్ము గోరుచున్నాము. ప్రస్తుతము మాది మతసంబంధమున నుద్దముమైనను, భారత స్వరాజ్యసమస్య ఈయద్యమముమీద నాధారపడియున్నది. అకాలిలు తమయద్యమమున విజయ మందినయెడల స్వరాజ్యసంపాదనము సాధ్యమగును. అట్లు గానియెడల స్వరాజ్యలేయమును కొన్నివందల సంవత్సరముల వరకు వదలుకొనవలసి వచ్చును. అకాలిల జార్జన్స్ రహితో ద్యమము విజయమందిననే, స్వరాజ్యసంపాదనయందు, జార్జన్స్రహితోద్యమము విజయమందుననాశే యుండగలదు. జార్జన్స్రహితోద్యమసత్యాగ్రహమందు అకాలిలు విఫలులైనయెడల, భారతదేశమున నెక్కడనుగూడ విజయమరదజాలదు. అకాలిలకంటె నెక్కువప్రతిమక్షిగమును, బలమునుగలవారు మనదేశమున లభింపజాలరు. ఇతరప్రాంతములవారు కొన్నిశతాబ్దములుగా బ్రిటిషుపాలనక్రింద నుండిశుద్ధముపట్టుటయేవియోదెలియనిస్థితి యందున్నారు. మేమిటీసలమాక్రమే విదేశీయులపాలనక్రిందను వచ్చితిమి గాన మాకింకను భూర్యపుటలవాటులు పోలేదు. అందుచే సత్యాగ్రహమొనర్చుటకు మాకంటె నెక్కువయర్హత గలవారు లభింపజాలరు.

పంజాబు గవర్నరుకు సర్. మల్కము మోయిలిగారు, అకాలియుద్ధమును నడచుటకు శంభముపూని యుండెనని వినుచున్నాము. అదినికొకమాట దెలిపెదను. అకాలిలనుకొకప్పుడుమడుగాని ఒక్కస్త్రీగాని ఒక్కశిశువుగాని బ్రహ్మయన్నింతవరకు మోయిలిగాంధీకి లేమాత్రము ఫలింపజాలవు. దేశమునందు అకాలియెడల సభిమానము పోయెనని మో

యిలిగారిటీసల నొకయుపన్యాసమున దెలిపిరి. భారతదేశమునందలి ప్రజలకు అకాలిలపైగల గౌరవము ప్రేమ అభిమానము మరియితరుల యెవ్వయెడలను లేదు. (వినుడు, వినుడు) ప్రభుత్వ అధికారులదయను అకాలిలు గోల్పోయియుండవచ్చునుగాని ప్రజల అభిమానమును గోల్పోలేదు.

మీరు అకాలిలను ప్రేమింపవలెననియు వారియుద్ధము ముపై సానుభూతిని జెలపవలెననియు మీరుగూడ దైర్యసాహసములకలిగి మీమతిముకొరకును, దేవాలయములకొరకును పాటుపడవలెననియు గోరుచున్నాను. మీదేవాలయములను, మతములను మీవశములోనికి దెచ్చుకొననిది స్వాతంత్ర్యములభింపజాలదు. మతముకొరకు పోరాడగలిగినతరువాతనే, రాజకీయస్వాతంత్ర్యముకొరకు శక్తియు, బలమును సంపాదించ గలుగుదురు.

ఉపన్యాసము ముగించుచు, దక్షిణదేశమువారు హిందీని నేర్చుకొనవలసినదనియు, ఈదేశమునదప్ప, భారతదేశమున సన్నిప్రాంతములవారికిని హిందీ వచ్చుననియు నుడిపిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా భారతీయుల

విషమస్థితి

రాజప్రతినిధియొద్దకు రాయబారముబంపుట వికనీరు మహారాజుగారి సానుభూతి

బొంబాయి, జనవరి 24-దక్షిణ ఆఫ్రికా భారతీయుల విషమస్థితిలను జెలియబర్చుటకు 28వ తేదీ బుధవారము నాడు ఢిల్లీలో రాజప్రతినిధిని సందర్శించుటకు వెడలనున్న రాయబారమున కధ్యక్షుడుగనున్న సర్ డిన్ మెటిట్ గారి కేర వికనీరుమహారాజుగారి రంపిన తంతియొక్క నకలు యాది గువ వివరింపబడినది:-

దక్షిణఆఫ్రికా సమస్యవిషయమున రాజోవువారములో రాజప్రతినిధిని సందర్శించుటకు వెడలనున్న ప్రతినిధులతో నరేంద్రమండలి చాన్సెల్లరైన నన్నును, నరేంద్రవర్మప్రతినిధులను మరికొందరను గలియజలసినదని జనవరి 9-వ తేదీన మీరు వ్రాయించిన లేఖజూడవలయును. ఇతరపనులట్లుండ, జనవరి 25-న తేదీమొదలు ఫిబ్రవరి 2-వ తేదీవరకు మతసంబంధమున వైదికకర్మముల మూలమున నేను వికనీరుపట్టణమును గడచుటకు వీలులేకయున్నది. ఈకర్మకాండ నిర్వీణయెటకు వీలులేదు. ఇవి జరుపబడుటకు చాలమాసముల క్రితమే నిర్ణయింపబడెను. కాన నేను రాజులనందుటకు విక్రిలి విచారముగనున్నది. అయినప్పటికిని ఎల్లభారతీయులకును సంబంధించిన యాన్వేషణను స్వయం పరిష్కారము గావించుటకు యింపీయలు యదృశాచి నెట్లు సమావేశములందు లార్డు సింహగారితో 1917 సంవత్సరమందును, మరియితరసమయములందును, బ్రయత్నించిన నేను యావిషయమై నాకుగలకదృశీకేవలముగ దెల్పనావశ్యకములేదు. జనవరి 15వ తేదీన నేనంపిన తంతికి ప్రత్యుత్తరముగ మీరు పంపిన తంతిప్రకారముగ, రాయబారము 28-వ తేదీయందు రాజప్రతినిధిని సందర్శింప నున్నదని దెబ్బటచే యితరరాజులను యావిషయమై రాజప్రతినిధిని జూడవన్న ప్రతినిధులను గలయుటకు యోర్పాట్లుగావించి అవకాశము చాలదు.

అభిలభారత ప్రాముఖ్యముగల యాసమశ్యయొక ఎల్లసంస్థానాధీశ్వరులు విదేశములందు పలుబాముల నొందుచు భారతీయుల యెడ గాఢమైన సానుభూతిని జూపుచున్నారని మీరు నమ్మవలయును. ఈసమస్య బ్రిటిషుభారతీయులకు మాత్రమే సంబంధించినదిగాదు. సంస్థానములందలి పౌరులకును, తద్వార విభాను యిది సంబంధించిన ప్రశ్నయే. 1928వ సంవత్సరముండు సమావేశమైన యింపీయల్ కాన్ ఫరెసునందు, నరేంద్రమండలి ప్రతినిధియును ఘనతపహించిన ఆల్బారు మహారాజుగారికేర నరేంద్రమండలితో సంప్రతించి నేను యావిషయమై భారతీయుల అభిప్రాయములను బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నెదుటను, నలసరాజ్యముల ప్రతినిధుల యెదుటను నున్యక్తము చేయవలసినదని తంతిసంపితిని. రాజప్రతినిధియు భారత ప్రభుత్వముయొక్కయు ప్రయత్నముల ప్రకారముగ విదేశీమండలి భారతీయులకు ఉచితస్థానమును హక్కులను సంపాదించుటకు తృప్తికరముగ యోర్పాట్లు యింపీయలు కాన్ ఫరెసునందు యావిషయముతో సంబంధించిన ప్రతినిధులతో గలసి సంయుక్తప్రయత్నముల చేయవలసినదని నేను ఆల్బారు మహారాజుగారికి తంతిసంపితిని.

చాన్సెల్లరు కార్యాలయముద్వారా పంపబడిన యాసందేశము ఎల్లవారాప్రతీకలందును 1928 ఆక్టోబరు మాసంతరమున ప్రకటింపబడెను. కాని యాసంజేశము కన్యా, దక్షిణ ఆఫ్రికాల విషయమున ప్రాముఖ్యముగ లేదు. కాన మీరు యావిషయమియిష్టమువచ్చినట్లు ఉపయోగము చేయవచ్చును. నరేంద్రమండలి మీ రాయబారము యెడ సానుభూతి జూపుచున్నదని రాజప్రతినిధితో మీరుదెల్పి యాతంతిని ప్రకటించగోరుచున్నాను.

(అ. వె.)

విదేశ వార్తలు

అభివృద్ధి సామాజ్యమునకు నాకాదళము ముఖ్యమైనది

లండన్, జనవరి 23:—ఇన్ విలియం బర్క్లెడ్ గా రిట్లు తెలియజేసిరి. సమాజము సామాజ్యమును అంతయు ఏకముగ జేయుచున్నది. విదేశములలోను, విదేశీయులను మిషన్తో సహజమును తగ్గించరాదు. కాన్గ్రెస్ కరగతివారు వలసపోవుట కంటే చదువుకొన్నవారు పోయిన బాగుండును. దానిని అభివృద్ధిజేయవలెను. ఇండియాలో మతప్రచారముగ నున్న డాక్టరు పెనలుగారు చాలమందిని క్రైస్తవమతములో గలుప జాలవనిరి. అజలీమియ మై తప్పరానిని క్రొక్కెతిమనిరి. నిమ్నజాతులవారిని క్రైస్తవ మతములో కొంతమందినే గలవుకొన గల్గితిమనిరి. ఉన్నతవర్గమువారిని కలుపుకొన గల్గితిమని వారు మనప్రచారమును నిస్సందేహముగ అతిశయింపజేయుచున్నారనిరి. నిమ్నజాతులచే ఇంతభ్రమముగ గాజాలవనిరి.

జాతీయమితి

కోస్తా రైతానభ్యుత్థమును వడలుకొనుట

లండన్, జనవరి 23:—కోస్తా రైతా జాతీయమితినుండి తొలగి పథ్యమును జాలించుకొనెనని ఖాయపరచిరి.

నాకావిషాదములు

13 గురు చనిపోవుట

లండన్, జనవరి 23:—రెండునాకలు ప్రమాదమునకు లొంగుటచే 13 గురు చనిపోయిరి తెలియచున్నది. బ్రిటలు ఘాటులలో బుధవారము ఆర్ధరాత్రి బ్రిజ్ఘనాక ఒకటి మున్నగి పోయెను. దీనివల్ల 9 మందికి ముఖ్యోద్ధృగ్విమానము బ్రతికెను.

నేడు అట్టినరు నాక బ్రదర్లైనది. 8 మందికి ముగ్గురు బ్రతికిరి.

కోయిడన్ వైమానిక ప్రమాదము

విచారణ

లండన్, జనవరి 23:—నేటి యాదయమున న్యాయస్థానములందు కోయిడన్ వైమానిక ప్రమాదమునుగూర్చి విచారణను ప్రారంభించిరి.

బ్రదర్లైన నిమానములను పరీక్షించి పాపమును తెలియజేసిన వైమానికమంత్రి వాట్సన్ గారు నుడివీరి. పయనమునకు ముందే విమానమును పరీక్షించినందు ఎక్కువబరువును వేయలేదనియు తెలియజేసిరి. వాట్సన్ గొట్టము పాడైనదని బ్రదర్లైనతరువాత పరీక్షించకనుగొని రనిరి.

రస్సీ-జపాను ఒడంబడిక

ముఖ్యమంత్రులు

స్టాన్ బర్గ్, జనవరి 23:—మ్యాటికోపత్రిక ఇట్లు తెలుపుచున్నది: ఒడంబడిక తేసికొన్నవారికి నష్టము నన్నునటుల మూడవవారిలో ప్రవర్తించమని వరకు సేర్పాటుజేసికొనుట జూడ ఒకవేళ యూరప్ లలో సోవియట్ ప్రభుత్వము కయ్యములను బెట్టుకొన్నచో జపాను తొట్టతొలివారి నవలంబించునటుల తోచుచున్నది.

మాస్కోలో సంతకము

ఈ ఒడంబడిక మాస్కోలో అందరిని సంతకమున గ అగజేయుచున్నది. వారాపత్రికలన్నియు హాసించుచున్నది. దీనివలన జపాను అంతర్జాతీయ ప్రతిపత్తి చాల ముసలి గాంచుననుచున్నది. సోవియట్ లలో యుద్ధతేజస్సు వైఖరిగూడ త్వరలో మారుచున్నది.

జపానువైమానిక ప్రాపంచికయాత్ర

ను జపాను, ప్రభుత్వమువారు యద్దేశించిన లండనులో తెలిసినది టైమ్స్ పత్రికా విలేజిరి తెలుపుచున్నది.

అట్టోమన్ ఋణము

ఇతర రాజ్యములవంతు

లండనులో నభ

లండన్, జనవరి 23:—అట్టోమన్ ఋణమును గూర్చి ఆలోచించుటకు జాతీయమితివారు బోర్లుగారిని నియమించిరి. లండనులో నభజేసిరి. ఈ అట్టోమన్ ఋణములో సంబంధమున్న రాజ్యములన్నియు తర్కీ, సిరియా, పలెస్టైను, ఇరాక్, గ్రీసు, ఈమెక్ రాజ్యములుగూడి ఫిబ్రవరి 12 లేదా జనవరి 15 తరువాత యుద్ధవ్యయములను తమ వాటానుగూర్చి తెలియజేయవలెననిరి. ఆపు డీమర్సులున్నయు అందరకును ప్రత్యుత్తరము నిమిత్తము మార్చి 7 లేదా జూలై 15 వరకును. వీరి ప్రత్యుత్తరములు అందినవెంటనే జనీవాలో అంతర్జాతీయమున జేసెదరు.

ఈజిప్టు నైన్యము

క్రాంత్యయేర్పాటుగుట

కెయ్రో, జనవరి 23:—ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యరాజ్యముగ ప్రకటించబడుటచే తననైన్యములమీదనే ఆధారపడవలెననియు అధునిక నైన్య పద్ధతులమీద నైన్యము సేర్పాటు జేయవలెననియు అధికారులు ఒక మోస్తరుగ ప్రకటించిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా

ఆసియావాసులను బహిష్కరించుట

మరల వర వివరము

కేప్టౌన్, జనవరి 23:—ప్రత్యేకింపబడిన కొన్ని రాష్ట్రములందు దేశీయులకుగాని ఆసియావాసులకుగాని ఏ వృత్తియందుగూడ పాండిత్యమున్నదని లైసెన్సు ఎంతమాత్రము ఇవ్వకుండుటచే ప్రభుత్వమువారు బిల్లును ప్రవేశపెట్టుచున్నారు. ఈబిల్లు గనులు పనులబట్టెమునకు సంబంధించినది. కొన్ని తరగతిపనులను దేశీయులు ఆసియావాసులు గానివారికే ఇచ్చి వాస్తవిక కొన్ని పనులను, బాధ్యతను విధించుటకు కొన్ని నిబంధనలు జేయుదును. ఇందులో వారిసామర్థ్యమును బట్టి ఏర్పాటు జేసెదరు. గనులు, ఇతరపనులు, యంత్రాలములలో దేశీయులకును, ఆసియావాసులకును పంచెదరు.

ఇంగ్లండు బ్యాంకు

ను గూర్చి సర్ బ్యాంకింగ్ బ్యాంకులుగారు జేసిన సూచనలను వైమానికము టైమ్స్ పత్రిక ఆక్షేపించుచున్నది.

సూడాన్ రక్షక నైన్యమున

క్రమపరిస్థితులు

లండన్, జనవరి 21:—క్రాంత సూడాన్ సరక్షక నైన్యక ఏర్పాటులు ఈజిప్టు పత్రికలను చాల కోపముగ నున్నవి. ముఖ్యముగ వాళ్లు పత్రికలు గ్రేటుబ్రిటను తీవ్రముగ ఖండించుచున్నది. యూరప్ లయను నష్టమువారు బ్రిటను ఏర్పాటును హర్షించుచున్నారు. సమంజసమైనదనియు రాచకీయ చూపేజా సమర్థనయినదనియు అనుచున్నారు. ఇటీవలి పరిస్థితులను పరిగినవారు సూడాన్ లో సక్రమ పరిస్థితులు కాంతి ఏర్పడుటకు ఇంతకంటే నేరుమార్గము లేదనుచున్నారు. సూడానుకు భంగములేకుండ గాపాడెనునని బ్రిటను ఇచ్చిన దుభయమునకు తౌర్మూ మునుచున్నారు.

జర్మనీ పారిశ్రామిక విజృంభణము

లండన్, జనవరి 21:—రాత్రి 1. డెయిలీ మెయిలు ఇట్లు తెలుపుచున్నది. ఇండియాకు జర్మను ఎగుమతులు చాల యధిగృహించుచున్నది. 1918 కంటే నిమిషము నూటికి 80 పెంచెను. ఎగుమతివారును వరతనిచ్చి జర్మను ప్రభుత్వమువారు ప్రాచ్యదేశములను వశపరుచుకొనుచున్నారు. కేపులను లగ్గించుచున్నారు. రాకపోకలభర్తులను తగ్గించితి. విశేషబిల్లులమీద డిస్కంపుంటులేకుండా తగ్గించుచున్నారు.

జర్మన్ జాతీయవాదులయుద్దేశ్యము

మరల తాజాను ప్రవేశపెట్టదలంచుట

లండన్, జనవరి 21:—జర్మను జాతీయవాదులు ప్రబలముగ మరల రాజును ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రయత్నించుచున్నట్లు లున్నది. రిచిస్టాగులో యువనృసింధును వెస్ట్రాఫ్ఫు ప్రభుత్వ ఇట్లు నుడివెను. రిపబ్లికు సెలెస్టియన్ డావిగ ఇంత ఎక్కువగ ఎన్నడును మరల రాజును ప్రవేశపెట్టవలెనను దలంపు. లేదు. ఏ ప్రభుత్వము నజేక్షించుటకును జర్మను ప్రజలకే అధికారమున్నది. అదంతయు వారికి సంబంధించినది.

జర్మనీ ఏ ప్రభుత్వము సెన్నుకొనునో యని యూరప్ కనిపెట్టిజూచుచున్నదని టైమ్స్ పత్రికాని కేఖరియచున్నాడు. తనపక్షమునా కేపుడు శాశ్వతము పహించిరిగాన చెప్పార్చు ప్రభుత్వ తనయభిప్రాయమును తెలియజేయుట మంచిదనుచున్నాడు.

కీ|| కే|| కురోపాట్టిక్ సేనాని

మాస్కో, జనవరి 24:—కురోపాట్టిక్ సేనాని చనిపోయెను.

గ్రేటు బ్రిటనుకు సేపాలురాజు

మిత్రుడు

సేపాలులో బ్రిటనువిధానము

లండన్, జనవరి 24:—సేపాలు భూతత్వమున కాలపరిగితులన్నిటిని అనులోకించుచు డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక ఇట్లు వర్ణించుచున్నది. ప్రపంచములో ఉన్న రాజ్యము లన్నిటిలోను సేపాలుగ్రేటుబ్రిటను ప్రాయశః విశ్వసనీయమైన రాజ్యమని జెప్పవచ్చును. సేపాలురాజు నిక్కలంపుమిత్రుడననచ్చును. సేపాలులో ఇండియా ప్రభుత్వమును సేపాలులో బ్రిటిషు విధానమేమియని యడుగ మారేవిధానము లేదనియు మేముజర్మను సేపాలుల మరయు మైత్రిదప్ప ఇంకొకటిలేదనియు మాప్రత్యేక ప్రతినిధికి తెలియజేసెరి. ఈగొప్ప పదప్రయోగమును సిమ్లా, కాట్యూండు, ఇండియా కార్యాలయమువారును భావక ముందుకొనవలెను.

స్వేయినరాజు

ప్రజల ప్రభుత్వకి అద్భుతము

మ్యాడ్రిడ్, జనవరి 23:—స్వేయిన ప్రజలు అఖండ ప్రభుత్వకితో ఉత్సాహముతో ఊరేగుచు తమ ప్రభుత్వకి పతాకాలతీసు పెల్లజేసెరి. దేశమంతయు మారుమోనుచున్నది. పార్లమెంటువారు రాష్ట్రీయసభవారు సార్వభౌముని మండిరము ముందరబోయిరి. సార్వభౌముడు వీరినిజూచి సంతసించెను.

స్వయినేరములలో శిక్షితులైనవారిని వదలుటకు రాజు ఉత్తమప్రవేశెను. అట్టోమన్ లో ఆరెట్టుజేయబడిన భారంగర్లు, సరావియా సేనానులు విడుదలైరి.

ఇంగ్లండులో భారత విద్యార్థులు

భారతదేశపు చిక్కులు

సర్ ఎ. చాటర్జీ గారి యభిప్రాయము

లండన్, జనవరి 23:—చాటర్జీ గారి భారతవిద్యార్థిని యువవారు విందొసగిరి. చాటర్జీ గారు భారత విద్యార్థిసమన్వయ పూర్తిగ పరిష్కారముజేయుటకు సహాయపడవలెనని లింజేంగారనిరి.

చాటర్జీ గారి ప్రత్యుత్తరము ఇంగ్లండుకుబోవుటకే లెంకగనున్న కాలముకంటే ఇపు డింతకుంత వసతిని ఏర్పాటును గలుగజేయగల్గినందులకు వారిని చాటర్జీ గారు అభినందించిరి.

భారతదేశవిద్యార్థులచిక్కులు ఒక్కమారు లైతాగిచిటికి తోపావునవిగాననిరి. నేడే ఈక్షయములన్నిటినితీసివేయగల్గిననుకే మరల క్రొత్తక్షయము గన్పించునని. ఈప్రకారముగనే భారతదేశసమస్యలగూర్చి జెప్పవలెననిరి. ఒక్కోజాలో భారతదేశచిక్కులను తొలగించిరేని భారతదేశమునైనను మంచియభిప్రాయముండబాలగిరి. గ్రేటుబ్రిటనులోనున్న భారతదేశవిద్యార్థి సమస్యను పూర్తిగనుగూర్చి జెప్పవలెనని యత్నించి లోపి జేసెననిరి.

5-వ వాయిదా నూలు పంపిన సభ్యులు

సం.	పంపినవారి పేరు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	నూలు పొడవు	నూలు నెంబరు
145	ఇంద్రగంటి సుబ్రహ్మణ్యంగారు	నెల్లూరు	1228	2040	16
146	కందాడై శ్రీనివాసన్		1232	2000	11
147	కోళ్ల వెంకయ్య		1234	4000	15
148	నాగరాజు పిచ్చిరాజు		1235	2000	12
149	పాణకా కనకమ్మ		1236	2138	127,210
150	కందాడై యతిరాజమ్మ		1237	1148	22
151	యిస్సా చెంచయ్యనాయుడు	నెల్లూరు	1253	2800	15
152	తలుపురు వెంకటసుబ్బయ్య	"	1264	1000	16
153	వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య	"	1265	2000	18
154	కిష్టపాటి సుబ్రహ్మణ్యం	"	1277	2000	29
155	టి. కె. నరసింహాచార్యులు	చిత్తూరు	1318	2000	26
156	యస్. శ్రీరామలు	"	1319	2080	52
157	యం. శ్రీనివాసాచారి	"	1322	2000	19
158	క. రాజగోపాలాచారి	"	1323	2040	21
159	కొండ రామకృష్ణయ్యచెట్టి	"	1324	2032	44
160	పి. యె. రామసుబాచార్యులు	"	1325	600	10
161	కే. శ్యామలరామచంద్రయ్య	"	1327	2015	20
162	గుం. ఉడయవర్మయ్య	"	1329	2040	24
163	రామకృష్ణశాస్త్రి	"	1330	2000	27 to 55
164	పి. సుబ్బరాయచెట్టి	"	1331	1556	24
165	టి. సుబ్బన్నచెట్టి	"	1339	2040	20
166	సి. వి. రంగంచెట్టి	"	1346	2000	16
167	బి. యస్. శేషగిరిరావు	"	1349	830	8
168	క. శ్రీనివాసాచారి	"	1350	2000	27
169	వారణాసి తిమ్మరెడ్డి	"	1356	2000	24
170	కారుమారు సుబ్బరావు	గంజాం	1364	2000	13
171	కర్పగంతుల రామేశం	"	1374	2000	19
172	కారుమారు కామేశ్వరరావు	"	1393	2050	15
173	పోకల సత్యనారాయణ	"	1399	2000	15
174	సున్నర పురుషోత్తం	గుంటూరు	1412	2000	17
175	పెనుమత్స్య శివరామరాజు	"	1423	2000	66
176	న్యాయతి నారాయణమూర్తి	గంజాం	1449	1550	18
177	గాడ బలరామదాసు	"	1453	7700	18
178	పి. రాధాపతియ్య	చిత్తూరు	1462	2030	22
179	యం. యం. వెంకటాచార్యులు	"	1464	2277	85 to 44
180	పేరిచర్ల సుబ్బరాజు	ప.గోదావరి	1476	6000	29
181	డి. వెంకట్రామయ్య	"	1498	1000	11
182	హెచ్. వి. శోభయ్యశర్మ	"	1497	500	9
183	యస్. రామమూర్తి	"	1511	2160	20
184	సంకటి కొండారెడ్డి	"	1528	11040	17
185	ఘట్టు వెంకటరమణప్ప	అనంతపురం	1538	600	21
186	సంకటి బాలిరెడ్డి	"	1538	10320	20
187	పుట్లూరి చినబయ్యన్న రెడ్డి	"	1548	1000	18
188	పుట్లూరి బయ్యన్న	"	1549	10520	20
189	యారం నారాయణ	"	1550	11040	20
190	మకే పంపళ్ల	"	1552	2158	18
191	పబ్బరి ఓబయ్య	"	1553	2222	16
192	చల్లా కృష్ణమూర్తి	ప.గోదావరి	1593	2500	32
193	వేముగంటి పాపయ్యమ్మ	గోదావరి	1609	2000	32
194	సాయిం వరదదాస్	కడప	1634	2566	17
195	బ్రహ్మశ్రీ శ్యామల లక్ష్మీనరసమ్మ	గోదావరి	1653	2000	15
196	బందా వియ్యన్న	ప.గోదావరి	1664	2000	19
197	మాడభూపి చూడమ్మ	గోదావరి	1668	2000	16
198	పరుమారు కృష్ణానందం	గుంటూరు	1674	2000	19
199	దోనేపూడి లక్ష్మయ్య	ప.గోదావరి	1675	2000	54
200	గుత్తి సుబ్బరాజు	గోదావరి	1680	2000	15
201	రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్య	నెల్లూరు	1688	2000	17
202	కొమండూరి నరసింహాచార్యులు	"	1689	3100	17
203	వేమూరి లక్ష్మయ్య	"	1690	4000	18
204	బాలాంతపు శేషమ్మ	గోదావరి	1691	1800	10
205	దేవులపల్లి నూర్యనారాయణమూర్తి	"	1705	2000	19
206	ఘడియారం చిదంబరయ్య	కడప	1708	2000	127
207	చెన్నూరు వెంకటసుబ్బరావు	తూ.గోదావరి	1711	2000	17
208	వాడరేవు సోమశేఖరుడు	గోదావరి	1712	2000	6
209	పూటుకూరి లక్ష్మీనరసింహ్యం	ప.గోదావరి	1718	2000	58
210	శేరూరి వైద్యనాథం	గోదావరి	1722	2000	29
211	యర్రమిల్లి లక్ష్మీనారాయణ	"	1725	2510	14
212	చేపల గంగయ్య	"	1727	2000	15
213	కోత్త నిత్యనాథం	"	1738	2500	20
214	చలకల సతీరాజు	"	1739	2000	25
215	క.శర్మ నరసింహ్యం	"	1741	2000	18
216	యాజ్ఞపేయజాల వెంకటేశ్వర్లు	"	1742	2000	18

వంగరాష్ట్ర నిర్బంధచట్టము

కలకత్తాలో బహిరంగసభ

నిన్న 25 వ తేదీని సాయంకాలము కలకత్తాలో కళా శాల చౌకులో శరతు చటర్జీ (వంగభాషలో చాల గవలలను వ్రాసిన (పసిద్ధకవి) గారి అధ్యక్షతకీంద బహిరంగసభ జరిగి నది. సభ్యులు (ఎం.ఎల్.సి. స్వరాజ్యపక్షము) గారు ప్రభు త్వచట్టమును నిరసించుచు నుపన్యసించిరి. "పోలీసువారు యింద ను గాలించినపుడు తుపాకులుగాని మందుగుండుగాని దొరక లేదు. సుభాష చంద్రబోసుగారిని అరెస్టుచేయుటకు కారణ మేమియును కనబడదు. ఆయన ఏ.సి.ఎస్. పరీక్షలో కృతార్థుడైనను ప్రభుత్వోద్యోగములను తిరస్కరించెను. వివాహము చేసుకొనలేదు. జేతనేవచేయుటకు ప్రజలకు భయపడెదరా? నాకు తెలియకున్నది. నేను చెరసాలకు వెళ్లినప్పుడున్న బలము కంటే తిరిగివచ్చినపుడు 19 పానులు మౌమ్యుగా బలముకలిగిన టుల తూనికవలన తెలిసినది. కేలొలదిగా జేయులు ఉద్యోగములు దొరకక అల్లాడుచున్నార. వారినందరిని యీ చట్టము కీంద చెరసాలకు పంపినచాల మేలగును. వారికందరిని సామ్యముజర (అలవెస్సు) లభింపకలది" సర్కారుగాను నుడిచిరి.

"ఇట్టిచట్టమును అత్యంతనిరంకుశులనబడు జర్మనీరష్యా దొరతనములుగూడ చేసియుండిలేదు. ఇపుడెవ్వరికి భద్రము లేదు. జేతబంధుదాసుగారినిగూడ రేపుఅరెస్టుచేసిన చేయగలరు. ఈజట్టము పాపిష్టి చట్టము. యువజనులందరును గ్రామనిర్యాణ మునగుర్చి పనిచేయవలెను." అనిమరుజుపాడుచాదరి(ఎం.ఎల్. సి.) గారునుడిచిరి.

పిమ్మట బాబుశ్యామసుందర చక్రవర్తి గారు డిప్యూటీ సమ నొసగిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రనాటక రంగము

గ్రంథకర్త:

బ్రహ్మశ్రీ గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు

ఇందు ఆంగిక, వాచిక, ఆహార్య, సాత్త్వికము, లగ్న బడు నాలుగువిధములైన ఆభినయములును, పీనికీ సరబంధించిన పాత్రోచితభాష, రంగమనం దుపయోగింపదగిన పద్యగీతముల విమర్శ, సంగీతప్రయోజనము, నటులు, నాట్యములు మొదలగు రంగమునకు సంబంధించిన యన్నివిషయములును, శాస్త్ర సమ్మతముగను, యుక్తియుక్తముగను విపులముగ చర్చింపఁ బడినవి. శైలి మనోహరము, పండితవ్యక్త లనేకులు సహజప్రాయములనొసంగి దీనిప్రాశస్త్యమును వెల్లడించిరి.

250 పుటలగ్రంథము.

మేలుప్రతి 1-4-0. సాదాప్రతి 1-0-0.

గ్రంథముదొరుకు చిరునామాలు:—

మేనేజర్, విద్యావినిోదినీగ్రంథమాల-చిత్తూరు.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్, ఎన్.పి.సేడ్, మద్రాసు.

ఫ్రెండ్స్ అండు కో., బెజవాడ.

మీకు వెంట్రుకలు ఊడిపోవు చున్నవా?

వెంట్రుకలు వెరుగునట్టి రహస్యము ఆద్యుతముగా కనిపెట్టబడినది.

కృష్ణకాంతవాసన లైలం

వెంట్రుకలసంబంధ వ్యాధుల నన్నిటిని పారద్రోలి, వెంట్రుకలను ఆద్యుతముగాపెంచును. దీనిని వాడుకుట ప్రారంభించినకోజునుండి వెంట్రుకలురాబులు నిలుచును. వెంట్రుకలు పుష్టికరముగాను, దళముగాను పెరుగును. ఒకపక్షము దినము లలో దీనిగుణము మీకు తెలియునని పూచీపడెదము.

బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0.

వి. పి. చార్జీ ప్రత్యేకము

Krishnakant Bros.,
1, (P) Lall Bazar, P. o Calcutta.

